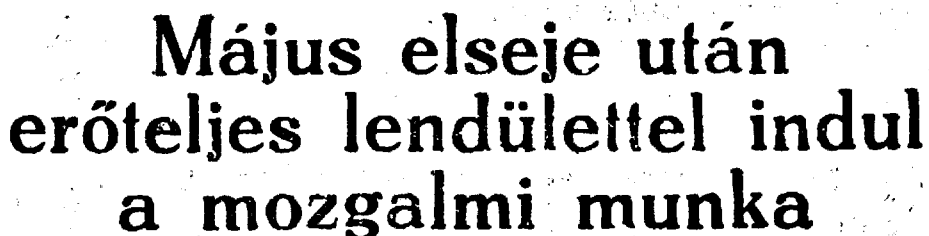

A Romániai Magyar Népközösség Ipari Alosztálya hivatalos lapja

Irtá: REINHART GYULA

Ami a tanácskozási anyagát illeti, elsősorban a szervezkedés irányítása jön szóba és bizonyára értékes adatokat fogunk megtudni, hogy a népközségi tagozatok révén milyen előkészületek kerültek végrehajtásra és hogyan indult meg a szervezkedés. Bizonyára értékes adatokat fogunk megtudni arra vonatkozólag is, hogy milyen nehézségek és akadályok gátolják a mozgalom kibontakozását és így módunk lesz rá, hogy ezeknek az akadályoknak elhárítása ügyében is tanácskozást folytassunk. Nem kétséges, hogy az összejövetel gyakorlati munkatervet tartalmazni fogja azoknak az intézkedéseknek felsorolását, amelyeket meg kell tennünk a gyors eredmény érdekében, a propaganda-eszközök és lehetőségek felhasználásának módját, hogy a nagy-

A másik sürgős feladat az iparos szakoktatás terén megkezdeni az alapvető munkálatokat. A tanoncoktatás tekintetében, mint ismeretes, lehetőség kínálkozik arra, hogy a kisebbségi egyházak a maguk oktatási programjába tanonciskolák létesítését és működtetését is felvegyék. Természetesen ezeknek az iskoláknak alapítása és fenntartása tekintetében a költségek megfelelő részének vállalása révén részt fog venni a magyar iparosság is. Ezekkel a tanonciskolai intézményekkel kapcsolatosan megoldandó lesz a tanfolyamok útján történő iparos to-

Közmelegnyúgvására fog szolgálni a magyar iparosság legszélesebb rétegeiben, hogy május elseje után az építő munka fokozott erővel indul meg és a munka ünnepehez méltó eredményeket ígér az összesség javára.

Trif Péter aradmegyei, Simánd községben állatkereskedőt vámkihágás miatt 149.000 leire megbírságolták, mert a vámhatóság szerint a kivitelre szánt szarvasmarha árát nem az akkor érvényben levő 18 lejes árrban, hanem 12 lejes alapon szerepeltette a vámnyilatkozatban. Trif azzal védekezett, hogy vámnyilatkozatát az igazoló bizottság jóváhagyta, de azt különben sem ő állította ki, hanem a szállítmányozási vállalat, azonkívül pedig az árát eredeti számlákkal bizonyította. A bíróság elfogadta az érvelést s a kihágási, illetve bírságolási jegyzőkönyvet megsemmisítette s kimondta, hogy a vámhatóság feltételezés szerint és összehasonlítás alapján nem állapíthatja meg az árú értékét.

A most alakulóban levő magyar iparosmozgalomnak külön jelentőséget kölcsönöz az a körülmény, hogy annak irányításában Bánffy Miklós gróf, a Romániai Magyar Népközség elnöke döntő szerepet vállalt. Bánffy Miklós gróf elnökölt tudvalevőleg a múlt év őszén az első országos jellegű magyar iparos összejövetel, alkalomával és ő nyitotta meg nagyhatású ünnepi beszéddel január 28-án az iparos Egyesület országos alakuló közgyűlését is. A május elsején kolozsvári újabb értekezleten pedig szintén Bánffy Miklós gróf elnökölt, ami annak a bizonyítéka, hogy a Népközség rendkívül fontosságot tulajdonít az országos magyar iparos intézmény megszervezésének és működésének.

A bérgepkocsik külön miniszteri engedély nélkül is szállíthatnak személyeket egyik városból a másikba

A közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében ideiglenes jelleggel addig, amíg a gépjárművekkel való személyszállításról szóló törvényt módosítják, a bérgepkocsik 1940. április 15-éig hatállyal külön miniszteri engedély nélkül is közlekedhetnek az országutakon, azzal a feltétellel, hogy az autó vezetőjén kívül legfeljebb három személyt szállítsanak. A bérgepkocsiknak tilos menetrendszerű járatokat lebonyolítani, a miniszteri engedély nélküli szállítás lehetősége tehát csak az alalmi fuvarokra vonatkozik. Azokat a bérgepkocsipulajdonosokat, akik a fenti rendelkezéseket megszegik, forgalmi engedélyük egy hónapra való visszavonásával büntetik. Az ellenőrző szervek kimutatást vezetnek majd arról, hogy a gépkocsik hány városban kívüli fuvarot bonyolítanak le.

Amikor alkalmi szállítások esetében három személynél többet szállítanak, ezt a szállítást a közlekedésügyi minisztérium, vagy pedig az országúti moigálatok által kiállított engedélyek alapján bonyolítják le és ilyen esetekben le kell fizetniük a gépjárművekkel való közlekedésről szóló törvény 10. szakaszában foglalt illetéket az összes utasok után.

NINOS UJ A NAP ALATT.

Kohn azt mondja Grünnek:

— Tegnap egy tízoldalas gyalázkodó névtelen levelet kaptam a felségemről.

— És mi állt benne?

— Semmi új.

NEM LEHET MEGVALTOZTATNI A HUSTALAN NAPOK BEOSZTASAT

A szatmári mészárosok kérelemmel fordultak a nemzetgazdasági miniszterhez. Feltárták előttük, milyen hátrányos számukra a szerdai hústalan nap. Szatmáron ugyanis szerdán van a hetivásár, amikor sok falusi vevő is a városi mészárszékekben szerzi be hús- és zsirükségletét. Miután a szerdai hústalan nap miatt a szatmári mészárszékeket zárva kell tartani, ez jelentékeny anyagi kárt jelent a mészárosokra. Azt kérték tehát, hogy szerda helyett hétfőn legyen Szatmáron az egyik hústalan nap. A miniszter válaszolt a mészárosok beadványára és elutasította kérésüket. Indokolásában azt írja, hogy a hústalan napok beosztására vonatkozó törvényrendelet országos jellegű és így nem áll módjában azon változtatni, vagy kivételeket tenni.

Egy ócska esernyő alatt

Írta: GELLÉRT LASZLÓ

Ötödik születésnapom után néhány héttel, egy januári alkonyat puha havát, téli hallgatagságát és a fojtottan csilingelő szánok elé fogott nagysörényű lovakat bámultam a meleg szoba biztonságát lehelő rejtekekből. Benn sötét volt, csak a kályhában párázó fahasábok néha fel-fellobbanó lángjai vontak vörös sávokat a szoba padlójára. Ráleheltem és azután mindenféle ákombákomokat rajzoltam. A párásá vált ablaküvegre. A szoba és a téli ucca csöndes némasága, feketébe olvadó szürkésége elindította gyermeki fantáziámat. Képzeteimben megtelt a szoba tündérregék, képek könyvek mese-alakjaival. Az ablakon át berontott a Vasorrubába hétfejű sárkányon, a nyomában ölesfarkú Csalavári Császár. A kályhából előpattant a pirosnyelvű, szőrös Belzebúb és két szarvával fenyegetően bökdösött a falon függő glóriás Jézuska-kép felé. Éreztem, hogy torkom összeszorul, a homlokom verejtékezik és az egész testemen remegés fut át. De azért mégis halált megvető bátorsággal indultam a szoba egyik sarkában szerénykedő karácsonyfa-maradékhoz, mert a gonosz Belzebúb már az ellen is támadást intézett. Lángoló nyelvvel nyaldosta a szelíd, zöld ágakat és félelmetes vigyorgásában éreztem a pokol minden dühét a karácsony ellen. Odatorkáltam a sarokba, birokra keltem az ördöggel, harcoltam vele. Érintése süttött, a testem kivörösödött és Belzebúb fojtogatni kezdett. Karmainak szorítása nyomán a torkom összeszorult, fulladozni kezdtem és ha abban a pillanatban a másik szobából vacsorázni nem hívnak, érzem, hogy meghaltam volna.

A vacsoránál minden falatot visszautasítottam. Konokul hallgattam és nem voltam képes szabadulni az előttem háró emlékektől. A torkom egyre jobban és

Román husvét másodnapján tartja első szervező értekezletét az aradi Népközösség ipari alosztálya

Ismeretes, hogy amíg az Országos Magyar Iparos Egyesület alapszabályai a kormányhatóságok részéről jóváhagyást nem nyernek, a Magyar Népközösség keretében folyik az országos magyar iparos mozgalom. A szervezésnek az a módja, hogy az egyes városok a kolozsvári alakuló nagygyűlésen kiküldött vezetők irányítása mellett megalakítják a maguk ipari alosztályait, amelyek mint a Magyar Népközösség kolozsvári központja ipari alosztályának fiókjai szerepelnek. Eddig a megalakulás sorrendje szerinti felsorolásban Kolozsvár, Bucuresti és Szászrégen magyar iparosága szervezkedett ilyen módon.

Reinhart Gyula, akit az országos egyesület elnöki tisztségén kívül az aradi magyar iparos mozgalom megszervezésével is megbíztak Kolozsvárott, az ügy érdekében tárgyalásokat folytatott Palágyi Jenő dr. aradi népközösségi tagozati elnökkel. Ennek a tanácskozásnak, amelyen Némény Gábor, az O. M. I. E. igazgatója is részt vett,

nagyszabású értekezlet lett az eredménye, amelyet román husvét másodnapján, hétfőn délelőtt 11 órára az Aradi Iparos Otthon termében hívtak össze.

Az értekezletre valamennyi ipari szakma részéről meghívták a vezetőket abból a célból, hogy megbeszéljék a módokat, amelyek felhasználásával az aradi magyar iparoság népközösségi szervezetét fel fogják építeni.

Arad részéről ez az első lépés az országos magyar iparos mozgalomba való formaszertinti bekapcsolódás tekintetében. A hétfői értekezletet az aradi magyar iparoság erőteljes megszervezése, illetve a helyi ipari alosztály alakuló közgyűlésének összehívása fogja követni. Az ünnepélyes alakuló közgyűlést rövidesen szintén meg fogják tartani.

MINDEN TIMARÜZEM KÖTELES SÜRGŐSEN BEJELENTENI NYERSBORIGENYET A MINISZTERIUMNAL

A nemzetgazdasági minisztérium nyersanyag-ügy osztályának 1940. április 6-án kiadott 2705. számú rendelete értelmében minden timarüzem köteles mennyiségi kimutatást tartalmazó kérelmet beadni a gyártáshoz szükséges nyersbőrökről. Minden timarüzem tulajdonosa köteles sürgősen beadni ilyen irányú kérését a nemzetgazdasági minisztérium nyersanyag-ügyosztályához. A kérelemben fel kell tüntetni milyen fajta és milyen mennyiségű bőrt dolgoznak fel a tulajdonos üzemeiben. A következő kategóriákat külön-külön kell feltüntetni: a) bivalybőrök, b) hivaltörzsi-bőrök, c) ökör-, tehén-, csikóbőrök (16 kg.-on felül), d) csikó- és borjubőrök (16—20 kg. között), e) juh-, kecske, lóvbőrök, stb. A kérelemhez mellékelni kell az illetékes munkakamara vagy az illetékes községi primaria bizonyítványát, amelyből kitűnik, hogy a kérvényezőnek van-e joga a timar-mesterség folytatására, egyúttal pontosan megjelölve a kérvényező üzemeiben dolgozó munkások számát is.

BÉLYEGMENTESÉK AZ ÁLLAMI HIVATALOK ÁLTAL FELTETT KÉRDÉSEKRE ADOTT VÁLASZOK

A Gyáriparosok Országos Szövetsége az elmúlt napokban megkeresést intézett a pénzügyminisztérium bélyegügyi osztályához, ahonnan a következő válasz érkezett:

„Hozzánk intézett kérésükre közöljük, hogy bélyegmentesek mindazon iratok, illetve okmányok, amelyek valamilyen állami intézmény által feltett kérdésekre vagy megkeresésekre adott válaszokat tartalmazzák.

NEMES VETELKEDES

— Ki az első a hitban? — kérdezi nagyapó Mórckától.

— Fuchs, — feleli Mórcka.

— És földrajzban?

— A Spitz.

— És számtanban?

— Bloch.

— Na és te nem vagy első semmiben?

— De igen. Első vagyok, ha csengetnek.

Jobban lánogolt. Ugy éreztem, mintha odabújt volna az ördög. Hallgatásom már kezdte kihozni a békétül-résből apámat, mikor az édesanyám — az anyák ösztönével — megtapogatott. Öt perc múlva apám már útban volt az orvos felé, miután a hónom alá tett lázmérőben szokatlanul magasra futott a higany.

Agyba kerültem, szinte elveszttem a párna és paplanrengetegben. Hápogtam, hebegtem, igyekeztem elkerülni a nyelést, mert akkor mindig Belzebúb halálos szorítását éreztem. Félig lehunyt ködös szemekkel néztem az édesanyámat, aki idegesen, türelmetlenül tekintgetett az ajtó felé. Besurrant a szobába öreg cseledünk, Julis néni. Nagy cipőt vigyázva emelgette, amíg az ágyamhoz ért. Megigazította a fejemet, aztán mesélni akart talán, mert a szája mozgott. A szavát azonban nem értettem. Ráncos szeme szomorúan meredt rám; azt hiszem, hogy könnyezett.

Akartam szólni neki, hogy meséljen csak bátran, de éppen akkor jött az orvos. Letette táskáját, mindenféle furcsa szerszámot vett ki belőle és aztán mosolyogva jött felém. Amikor megfogta kezemet, mintha máris kevésbé fájdalmasan szorult volna a torkom. A testem ugyan még elképzelhetetlenül tüzelt, de azért csak „köszönöm, doktor bácsi, jól érzem magam”... mal válaszoltam a kérdésre és engedelmesen nyitottam ki a számat, hogy valami hosszú kanálfélét tegyen bele, miközben szorgalmasan „á-á-á-á”-t kellett mondanom. Az injekciótól nem is törődtem.

Csak néhány percig tartott a vizsgálat. Az orvos megtörölte szemüvegét, megismogatta az arcát, kezét mosott és elrakta műszereit. Közben elmosódó mondatfoszlányok ütöttek meg a fülemet, amelyekből valami olyasmit értem meg, hogy ha az orvos félórával később érkezik, nagy baj lett volna.

Azután elment. Én meg kábultan türtem az or-

vosságok meginduló áradatát. Dörzsöltek, borogattak, itattak, nyeltek, mérték a lázamat és végül egy ócska esernyő alá dugtak. Illetve az ágyra, a fejem fölé tették, hogy a mellettem fázékban elhelyezett folyadéknek gőze, amelyet be kellett szívnom, el ne párologhasson. Így fektüdtem az egész éjszaka esernyő alatt. Az édesanyám virrasztott mellettem. Bár nem láttam — az esernyő elzárta előlem a külvilágot — de hangját hallottam.

Reggelre Julis néni jött be. Leült mellém és kezdte a jól ismert mesék sorát. En izzadtan, tüzösen, boldogan hallgattam az ócska esernyő alatt. De a mese is kifogyott. Egyre jobban akadozott és már-már teljesen abbahagyta a szebbnél-szebb tündérregéket, amikor hirtelen titokzatos hangon sutogni kezdett nekem:

— Kisapám! Emlékszel, hogy három héttel ezelőtt jött meg az angyal? Emlékszel, hogy milyen szép fehér ruhába öltözött, fehér szárnyakkal jött be a szobába? Ugye, nagyon szép volt? Szeretnéd, ha most is eljönne? Mert most is el fog jönni mindjárt. Nem olyan rég volt karácsony. Eljőhet bátran.

Aztán hozzátette nagy titokzatosan:

— Én most kimegyek és addig be se jövök, amíg az angyal itt lesz. Az angyal nem szereti, ha zavarják. De te se kíváncskodjál az esernyő alól!

Ezzel az öreg Julis néni kiment a szobából. Egyre ott maradtam. Boldogan szívtam a fojtogató gőzt. Bizony, nem kis dolog, ha az angyal jön. Kíváncsi voltam az ajándékokra és gondolkodtam azon, hogy jól viseltem-e magamat az elmúlt napokban. Szinte elmult a fojtogató torokfájásom is, amikor ajtónyitást és csengettyűszót hallottam. Meglapultam az esernyő alatt. A szívem boldog izgatottságban dobogott. Nem értem rá gondolkozni, mert az angyal cérnavékony hangon megszólalt. Szavaira pontosan nem emlékszem. Beszélt a karácsonyról, a jó gyermekről, Jézuskáról és egészen az ágyamig jött. Ekkor engedelmet kért tőlem, hogy leülhessem az

Az iparosok jogvédelme

„Az Iparos” számára írta: dr. Soós István országgyűlési képviselő

Az Országos Magyar Iparos Egyesület alapszabálya 3-ik szakaszának j) pontja értelmében az egyesület célja, hogy tagjait felvilágosítsa és megfelelő tanáccsal ellássa az őket érdeklő bármilyen természetű, gazdasági, pénzügyi, közigazgatási és jogi ügyekben.

Ez az intézkedés igen fontos a jövőre nézve, annál is inkább, mert a magyar iparosság az esetek legtöbb részében teljesen tanácstalanul áll az őket érdeklő törvényekkel és rendeletekkel szemben, amelyeket egyrészt meg sem ért, másrészt nincs is róla tudomása, és végül nem ismeri azokat a jogorvoslati formákat, amelyeket a különböző törvények előírnak jogainak megvédése érdekében.

Valóban ma a törvényeknek olyan tömegével állunk szemben, hogy azoknak teljes ismerete szinte képtelenség és még a hivatásos jogászok, tehát bírók, ügyvédek sem képesek minden tekintetben és minden vonalon ismerni az ujonnan megjelent törvényes rendelkezéseket, hogy lehet tehát megkívánni azt egy magyar kisiparostól, akinek a mindennapi élet gondja van a vállán és aki az állam nyelvével sem bírja s annál kevésbé van jártassága a jogi szakkifejezések és a jogi formák tekintetében. Már pedig a törvényeket ismerni kell, mert általános jogszabály, hogy a törvények nemtudásával senkinek védekezhetik.

Az a kérdés tehát, hogy lehet az iparosság részére megfelelő jogsegélyt biztosítani és hogy lehet az iparosságot érdeklő törvényes rendelkezéseket az iparossággal megismertetni.

Maradjunk egyelőre az Országos Magyar Iparos Egyesület keretei között, mert hiszen ezen egyesület hivatott a magyar iparosság mindennemű érdek-képviselését ellátni és az egyesület alapszabályának 3-ik pontjában előírt célkitűzés valóban olyan tartalmas, hogy annak megvalósítása esetén az iparosság érdeke minden tekintetben képviselve és védve lesz.

Az Országos Magyar Iparos Egyesület minden városban fiókegyesületet létesít, amely fiókegyesület kellő irodával rendelkezvén, ezen iroda és az iroda mellett működő jogtanácsos hatáskörébe tartozna az iparosok jogvédelmének előkészítése és ellátása.

Általában kétféle jogvédelemről beszélhetünk.

1. Az egyetemes iparosságot érdeklő kérdésekben az iparosság jogvédelme.
2. Egyes konkrét esetekben, vagy egyes helyi

ágyam szélére, mert — mint mondotta — már sok helyen járt és nagyon elfáradt.

Az ágy megreccsent és izgatottan lélegzettem. Okom volt izgatottnak lennem, hiszen mellettem az angyal ült. Az égi lény mesélni kezdett. Olyan gyönyörű meséket, hogy mindenképpen látni akartam. Fejemet az esernyő széléig helyeztem és a rátett paplant vigyázva félretoltam. Aztán az ernyőt kissé megmozdítottam és kinéztem alóla. Szerencsémre, az angyal nem vett észre, mert oldalt ült az ágyon, nem velem szemben. Először csak egy hosszú fehér köntöst láttam és éppen teljesen vissza akartam bújni az esernyő alá, amikor a földre néztem és megpillantottam az angyal lábait. Az angyal lábain Julia néni otromba cipői voltak.

Egy pillanat alatt megértettem mindent. Egy pillanat alatt omlott össze gyermeki fantáziám legszébb hajtása. Egy másodperc alatt tűnt el messze az angyalvadás csillogó misztériuma és rombolódott össze minden hozzáfűzött illúzióm. Ekkor — öt esztendőskoromban — éreztem meg először az élet kegyetlen realitását. De a lángnyelvű Belzebúb mégsem semmisítheti meg a karácsonyt, a szépséget, mert egy felsőbb hatalom ad helyette mást. A lelki megrázkódtatás fájdalomát letompította az öreg Julis határtalan szeretete, aki földi angyalnak öltözött, hogy én, a halálosbeteg gyermek, égi angyalokkal álmodhassak, boldog lehessenek.

A lelkiküzdelem még tartott, amikor újra bejött az öreg eseléd. A lerombolt illúzió és a felébredt öntudat keveredtek szavaimba és csillogó szemmel köszöntem meg neki, hogy itt volt az angyal. Boldognak hazudtam magamat, hogy legalább ő legyen boldog.

En felgyógyultam a torokgyíkiból. Azóta másfél évtized telt el. Az ócska esernyő régen nincsen meg és az öreg Julis is, ki tudja, mióta porlad valamelyik besüppedt sírdomb alatt.

rendelkezés folytán az iparosságot, vagy annak egyes szakmáját ért jogsérelem orvoslása.

Az általános iparos sérelem állhat olyan általános természetű intézkedésekből, ahol szakmai, vagy pénzügyi tekintetben az iparosság egyetemét sújtó rendelkezések megváltoztatása, módosítása vagy ilyen rendelkezések kiadásának megelőzése a cél. E kérdésekben az Országos Magyar Iparos Egyesület központi irodája és az iroda mellett működő jogtanácsos köteles a megfelelő kérdésben a szükséges intézkedéseket megtenni, a vonatkozó előterjesztést elkészíteni és azt a Népközség elnöksége, esetleg a magyar parlamenti csoport útján a kormányhoz eljuttatni. Ilyen esetek például: a mesterkönyvek kiadása körüli esetleges indokolatlan taxák, olyan betegségyelző díjak szedése, amelyek az iparosokat általánosságban érintik, az iparosság részére előírt, vagy előírható könyvek vagy regiszterek vezetésének nehézségei, stb., amelyek mind általános sérelmek lévén, ilyen esetben a központi iroda köteles eljárni az ügy előkészítésével és az illetékes fórumhoz való előterjesztésével. Természetesen a helyi fiókok vezetői, vagy jogtanácsosai tehetnek előterjesztést a központi irodához, felhívhatják a figyelmét bizonyos esetekre, adhatnak ötleteket, adhatnak, sőt kötelesek is adni adatokat, amelyekkel az ügy általános orvoslását elősegítik, végeredményben azonban az intézkedések megtétele a központi iroda és a központi jogtanácsos kötelessége.

Ezzel azonban nem merül ki szerintem a központi iroda hivatása.

A központi irodának hivatása, hogy felhívja a fiókegyesületek vezetőit, bizonyos az iparosságot érdeklő bármily természetű törvényre vagy rendeletre, ezenkívül ezen törvényeket, rendeleteket népies módon magyar nyelven kötelessége ismertetni. Ez a felhívás és ezen ismertetés történhetik vagy az országos iparos lapban, vagy pedig külön füzetben, ahol a törvényes rendelkezések népies nyelven való magyar nyelvű ismertetésével a központi iroda lehetővé teszi, hogy mindenkinek tudomása legyen a törvények és rendeletek rendelkezéseiről. Ugyancsak ezen központi iparos lapban szükséges ismertetni azokat az előterjesztéseket is, amelyeket a központi iroda a kormányhoz megtett, bizonyos sérelmek, intézkedések módosítása, vagy visszavonása érdekében.

2. Az iparos jogvédelemnek második formája az úgynevezett helyi jogvédelem, amely az egyes iparosokat ért sérelem kérdéseivel foglalkozik, vagy pedig az iparosságot általánosságban, vagy egyes szakmabeli iparosságot ért valami helyi intézkedés megszüntetését vagy módosítását célozza.

Megtörténhetik ugyanis, hogy valamelyik munkakamara bizonyos kérdésben önálló álláspontra helyezkedik. Ez esetben a helyi iparos egyesület el-

nőkségének és jogtanácsosának eljárása válik szükségessé, akik felvilágosítják az illető helyi hatóságot, hogy az intézkedés téves vagy méltánytalan és helyileg igyekszik orvosolni a felmerült sérelmet. Ha ez nem sikerül, az esetben fordulnak a központi irodához, esetleg a Népközséghez, vagy a magyar parlamenti csoporthoz. Így például az udvarhelyi munkakamara az ottani háziipart űző fazekas iparosoktól mesterkönyv beszerzését kívánja. Minthogy a háziipar folytatásához nem szükséges munkakönyv illetve mesterkönyv, ez az intézkedés szerintük sérelmes. Ilyen esetben a helyi iparos egyesületnek kell eljárni és ha nem tud érvényt elérni, azonnal jelenteni kell a központnak, további intézkedés végett.

Igen fontos része azonban az iparos jogvédelemnek az úgynevezett egyéni jogvédelem, ahol minden egyes iparos a maga egyéni ügyében fordul tanácsért, felvilágosításért vagy éppen intézkedésért a helyi iparos egyesület jogtanácsosához. Ilyen természetű ügy lehet nemcsak szakmai, hanem közigazgatási és főleg adó-ügy, ahol az illető iparos, nem tudván eligazodni az adótörvények és rendeletek rengetegében, a helyi tagozat jogtanácsosához fordul felvilágosításért, esetleg a már vele szemben bekövetkezett intézkedés orvoslásáért. Szükséges tehát, hogy minden helyi tagozatnak legyen egy magyar ügyvéd-jogtanácsosa, aki az összes iparosokat érdeklő törvényekkel és rendeletekkel, főleg pedig a szakmai kérdésben és az adó-kérdésben kiadott törvényekkel és rendeletekkel teljesen tisztában legyen s aki a hozzáfutó magyar kisiparost díjtalanul ellássa tanáccsal és információval. Természetesen ez a jogtanácsos az iparos egyesülettel valamilyen csekély tiszteletdíjat élvez, viszont ennek ellenében naponként, vagy kétnaponként az iparos egyesület helyiségében hivatalos órát tartana, hogy a hozzá forduló kisiparosoknak felvilágosítást adjon. Ugyancsak ezen jogtanácsosnak kötelessége lenne szűkebb körökben a helyi iparosok között ismertető előadásokat tartani az iparosságot érdeklő szakmai, gazdasági, pénzügyi és közigazgatási törvényekről és rendeletekről, hogy ezáltal minden egyes iparos nagyjában tájékozva legyen legalább is a törvények általános szelleméről és rendelkezéséről, továbbá a jogorvoslati formákról.

Addig is, amíg az Országos Magyar Iparos Egyesület minden városban megalakulhat, megkezdheti a maga működését, az iparosság jogvédelmet nyerhet a Magyar Népközség ipari szakosztálya keretében felállítandó jogsegélyző iroda részéről, ahol pedig ez sincs, ott a Magyar Népközség központi irodája útján és a Magyar Népközség általános jogvédő irodája útján, amelyek ugyancsak célt kötelesek szolgálni, s amelyek az Országos Magyar Iparos Egyesület megalakulása után is rendelkezésre állhatnak.

Ezekben óhajtottam nagy vonásokban kifejeíteni az iparos jogvédelemmel kapcsolatos intézkedéseket, amelyeknek részletesebb kidolgozása az Országos Magyar Iparos Egyesület alapszabályának jóváhagyása után a megfelelő szervek feladata lesz.

Ismét Török Árpád lett a cluji Husiparosok Szövetsége elnöke

A kolozsvári Husiparosok Szövetsége most tartotta meg saját székházában évi közgyűlését. A közgyűlést Török Árpád elnök nyitotta meg. Megnyitójában beszámolt a szövetség egyévi működéséről s megállapította, hogy a szövetség közbenjárására a hatóságoknál nagyon sok szakmai kérdést sikerült eredményesen elintézni. A különböző évi jelentések felolvasása és tudomásulvétele után sor került az új tisztikar megválasztására. A választás eredménye a következő: Elnöknek újból Török Árpádot választották meg. Alelnökök lettek: Szigethy Béla és Máncs János, titkár: Tafián Viktor, pénztárnok: Pethő Károly, gazda: Benkő Mihály, számvizsgáló bizottsági elnök: Lakatos Zoltán, tagok: Tischler Jenő és Butuc Pavel. Ezenkívül még tizenhét bizottsági tagot választott a közgyűlés.

SKÓT VICO

A skót meséi egyik ismerőseik: — Képzeld, tegnap levelet kaptam a bátyámtól, aki harminc év előtt vándorolt ki Amerikába és azóta nem adott életjelt magáról. — Na és mit írt? — Nem tudom, mert nem vettem át a levelet, kevés volt a bélyeg rajta.

AZ ÁRUELLENÖRZÉS SZEMPONTJÁBÓL MIT TARTANAK IPARCIKKNEK?

Az árüellenőrzési törvénnyel kapcsolatban a temesvári helytartóság kérdést intézett a nemzetgazdasági minisztériumhoz, amelyben válasz jött arra, hogy voltaképpen mik is az iparcikkek. Válaszul a felíratra a minisztérium azt közölte, hogy mindazokat az árúkat iparcikkeknek tekintik, amelyek valamely természetes nyersanyag gépi vagy kézmunka útján történő átalakításából származnak.

KÖTELEZŐ A CÉGTÁBLA HASZNALATA

Az aradi iparkamara szakvéleménye szerint valamennyi iparos és kereskedő köteles cégtáblát kifüggeszteni azon a helyen, ahol foglalkozsukat üzik. A cégtábla szövegének egyeznie kell a céghivatalnál bejegyzett cég szövegével. Azok, akik ezen rendelkezést nem tartják be, szigorú büntetésnek teszik ki magukat a cégbejegyzési törvény, a tisztességtelen versenyről szóló törvény és a repülőbélyeg használatáról szóló törvény értelmében.

LEJÁRT AZ 1939—40. ÉVI BETEGSEGÉLYZŐ BÉLYEGEK ÉRVÉNYE

Az országos társadalombiztosító intézet központi igazgatósága köz tudomásra hozza, hogy az 1939—1940. évi betegsegélyző bélyegek érvénye lejárt. A fennmaradt bélyegeket május 20-ig be kell jelenteni a helyi betegsegélyző pénztárnak, hogy azokat újakra cserélik be.

Élet a Kolping legényegyletekben

**Komoly működést fejtett ki
a mult esztendőben
a cluji Kolping Legényegylet**

Ezúti rendes közgyűlést tartotta meg vasárnap délelben 12 órakor a Kolozsvári Kolping Legényegylet belvárosi helyiségében. A közös ima végzetével Bálint József főtitkarendő elnök tartott megnyitó beszédet, melyben az egylet mindinkább fejlődő szellemi munkásságát méltatta. Utána a mult esztendő közgyűlés jegyzőkönyvét olvasták fel. Ezután Bálint igazgató az elhunyt Mailáth érsekről emlékezett meg meleg, keresetlen szavakban. Majd Zebrené egyesületi karnagy, Magyarai I. és özv. Szalárits Bélánéról az egyesület halottairól emlékezett meg megható beszédben. Ő mondott köszönetet a Kolping legnagyobb jötevőinek özv. Albert Sándorné, dr. Kedves Andrásnak és dr. Vargha I. mérnöknek. Ezután Szőke Gyula dékán jelentése következett. A Kolping sorozatos előadásokat és ünnepélyeket, bálakat, teaestélyeket s más sikeres összejöveteleket rendezett a mult évben. Marosán János a könyvtár fejlesztésének szép eredményeiről tett jelentést. Ezt követte a zene- és énekkari be- számoló s a többi szakosztály kulturális munkájának az ismertetése. Zattler Sándor, a máris nagy népszerűségnek örvendő új karnagy a zenekar fejlesztését ismertetette. Veress Ernő vikárius általános összefoglalásban számolt be az egyesület működéséről. Ezt követte Kiss László pénztári gazda jelentése, amely után a közgyűlés egyhangulag megadta a felmentést. Egyidejűleg az új költségvetést is elfogadottnak nyilvánította.

A régi tisztikar lemondása után Bálint József elnök felváltta az általa javasolt új vezetőség névsorát. Az új vezetőséget a közgyűlés egyhanguan elfogadta. Így az új tisztikar a következő: Ifjúsági dékán továbbra is Szőke Gyula marad, pénztárnok Sajgó Gyula, jegyzők: Kiss Árpád és Feczko Béla. Könyvtáros és a turista osztály vezetője Marosán János, sakkosztály vezető Kebeley Zoltán, asztali tenisz osztály vezetője Jámhor Gyula, eszperántó tanfolyam vezetője Bőjthe Andor, gazda és színműrendező Kiss László, helyettese és társa Horváth Gyula. Választmányi tagok: Anka F., Jakner L., Kohn B., Márton F., Bálint A., Belváry B. és Bajusz. A közgyűlést a Kolping himnusz együttes elénekélése zárta be.

**Tompa Lajos országgy. képviselő
és dr. Jancsó Albert látogatása
az aradi Kolping egyesületben**

Az aradi Kolping legényegylet, amely már évek hosszú sora óta rendkívül értékes kulturális munkát és társadalmi munkát végez, az elmúlt vasárnap vendégül látta az aradi iparos-értekezletre érkezett Tompa Lajos országgyűlési iparos-képviselőt, az országos Magyar Iparos Egyesület alelnökét, és Jancsó Albert dr. ügyészt. Az erdélyi magyar iparostársadalmi vezetők őszinte örömeiket és meglepetésüket tolmácsolták az aradi Kolping egyesület végzett munkájáért. Megtekintették a tanonc- és kereskedőifjak saját egyesületi helyiségét, amely nemcsak a leikes munka, hanem a nemes szórakozások színhelye is. Az iparostársadalom két vezető személyiségét Pater Oláh Ferenc, Hentschel István és Pánits Pál egyesületi vezetők fogadták és vezették az egyesületi helyiségben, amelyet nagy megelégedéssel tekintett meg a két vendég.

SZALONNA UTÁN IS FIZETNI KELL A 2 SZÁZALÉKOS NEMZETVÉDELMI ADÓT

Clapa Viorel pénzügyi főellenőr, akit a minisztérium Nagyvárad város és Bihar megye egész területére megbízott a 2 százalékos nemzetvédelmi adó behajtásával és ellenőrzésével, újabb, igen fontos rendeletet kapott a pénzügyminisztériumból. A rendelet értelmében a 2 százalékos nemzetvédelmi adót a szalonna után is fizetni kell. A rendelet értelmében akár a hentesnél, akár a kereskedőnél vásárolják a szalonnat, a vásárolt összeg után meg kell fizetni a 2 százalékos nemzetvédelmi adót.

MEGNYUGTATÓ

Utazó pilótához:
— Vigyázzon kérem! Ma most ülök először repülőgépen!

A nemzetvédelmi járulékos adó új kulcsa

Az adó átvitelezésnél hivatalból számítják ki az új adóösszeget

Az 1938. évi áprilisi adótörvény vezette be a két százalékos nemzetvédelmi (adicionális) adót, a melyet a mult évi adótörvény módosítás 4 százalékra emelt. (Ezúttal nem a 2 százalékos forgalmi adó jellegű adóról van szó, amelyet csak az idén rendszerezettek). Az 1940. évi adómódosítás a nemzetvédelmi (adicionális) adót újra szabályozza a következőképpen:

- 8 százaléka a mezőgazdasági birtok után,
- 8 százaléka a háztulajdon és az adótörvény 13. szakasza szerinti telkeknek.
- 6 százaléka az adómentes házaknak.
- 7 százaléka az ingójóvédelemnél (mobiliár), valamint a kereskedelmi és ipari vállalatoknál.
- 4 százaléka a 30 ezer lei havi jövedelmet megha-

ladó fizetésekénél, továbbá az osztalék és jelenléti díj utáni jövedelmeknél.

6 százaléka a kisipari jövedelemnél, kivéve a patenta fixába osztályozottakat.

Azon jövedelmeknél (fizetés, osztalék stb.) ahol az adólevonására harmadik személy köteles, úgy az adicionális adót is le kell vonni. Mindazon tőkeamatadó és alkalmi jövedelem esetében, ahol az adó április 1-ig nem lett leróva, a fenti felemelt adicionális adó fizetendő tekintet nélkül arra, hogy mikor vált az adó esedékessé. Tehát a késedelmes fizetés hátránya, hogy a felemelt adót kell megfizetni. Egyebekben az új adókvótát az idel átvitelezésnél hivatalból számítják ki.

Kormányintézkedést sürgetnek a fakereskedők az ország tűzifaellátásának biztosítására

Az Erdélyi Fakereskedők Egyesülete, amely Arad székhellyel működik, emlékirattal fordult a nemzetgazdasági minisztériumhoz. Az emlékirat szerint az egyes megyeszékhelyeken lefolytatott hatósági tájékoztató megbeszélésekből kitűnik, hogy ezidőszereint egy normális tél tűzifa-szükségletének csak a fele áll rendelkezésre. Ezért a Fakereskedők Egyesülete arra kéri a minisztériumot, hogy kormányhatósággal rendelje el a meglévő, illetve a fokozatosan termelendő tűzifakészletek, valamint a községek és a városok, tehát az egyes megyék lakossága tűzifa-szükségletének bejelentését. Ily módon tisztá képtel lehetne kapni arról, hogy mennyi fára van szükség és mennyivel rendelkezik az ország. Az egyesület azt is kéri, hogy a tűzifatermelési határidőt, amely április elsején lejárt, július 31-ig hosszabbítsák meg, a hivatásos erdei munká-

sokat pedig mentesítsék a katonai összpontosítás alól.

Ha ezekhez a kérdésekhez a minisztérium hozzájárul, akkor meg van a remény a tűzifatermelés némi fokozására, annál is inkább, mert a városvezetőségek legtöbbjé feloldotta a tűzifát a maximálás alól és így a termelők magasabb eladási árak reményében folytathatják a termelést. A magasabb árakat szerintük az teszi indokolttá, hogy a munkabérek és a fuvardíjak emelkedtek.

Az Erdélyi Fakereskedők Egyesülete beadványában még a tűzifára vonatkozó termelői engedélyek kérdésének enyhébb kezelését is kérték, mert az utóbbi időben a termelésre vonatkozó kérvények előntézése rendkívül sok időt vett igénybe és rendszerint csak a kérvényezett terület felére adtak termelési engedélyt.

A BOROTVAPENGÉK MEGADÓZTATASAT KÉRİK A KORMANYTÓL A BORBÉLYIPAROSOK

Kolozsvárott tartotta meg első közgyűlést a Szamos-tartományi Borbély Iparosok Céhe. A közgyűlésen Szatmár képviselőjében Szakáll Ferenc, Sighermann Ernő és Stan Stefan, Nagyvárad képviselőjében Martin György és Farkas Sándor, Zilah képviselőjében Craciun Ferenc, Nagykároly képviselőjében pedig Bata Sándor borbélyiparosok vettek részt.

A közgyűlésen a borotvapengék használata ellen több panasz hangzott el. Előadták a borbélyiparosok, hogy amióta a penge divatba jött, anyagi helyzetük annyira leromlott, hogy kenyerüket nem tudják megkeresni. Eppen ezért elhatározták, hogy emlékirattal fordulnak a kereskedelmi és pénzügyminisztériumhoz, kérmű fogják, hogy a borotva penge gyártását és eladását vegye állami tulajdonba, vagy pedig minden borotva penge után 50 lei illetéket vessen ki. Az emlékiratot már fel is terjesztették az illetékes minisztériumokhoz és ebben kifejtik, hogy az ország területén levő borbélyok évenként átlag 60 millió lei adót fizetnek az államnak, míg a borotvapengék gyártásával foglalkozók és 25-30 személynél több alkalmazottal nem rendelkező gyárak 1 millió lei adót sem fizetnek. Ha az állam adót vet ki a borotvapengékre, bevételeit egymilliórd lejjel fokozhatná.

Megállapították a közgyűlésen Szamos-tartomány területén a borbélyipari irányárakat is. Eszerint elsőosztályú üzletekben 30 lei a nyírás és 20 lei a borotválás, a másodosztályú üzletekben 20, illetve 15 lei. Felterjesztést intéznek a munkaügyi minisztériumhoz, hogy a helytartóság területén levő borbélyüzemek záróját egységesen rendezze, a szakmai vizsgák megkezdését rendelje el és hogy hasson oda, hogy a betegsegélyzőbe beiratkozott borbélyiparosok 55 és 65 között kaphassák nyugdíjukat és az 2000 leinél ne legyen kevesebb, ha pedig a biztosított tag elhal, úgy árva és özvegye nyugdíjban részesüljenek. Elhatározták, hogy a legerősebb harcot indítják a táskázó és iparengedély nélküli borbélyok ellen, hogy a megállapított irányarat egy borbély se lépje túl, minden iparostól anyagi garanciát kértek.

A közgyűlés végén határozattal kimondották, hogy minden vidéki szervezet elnöke tagja lesz a vezetőségnek.

AZ ARADI TÖRVÉNYSZÉK KIMONDOTTA, HOGY A CSÉPLŐMUNKAST IS BIZTOSITANI KELL A MUNKASPENZTARNAL

Farkas Jánost, aki névrokonánál, mint cséplőgépetető állott alkalmazásban, tavaly súlyos balcsat érte. Meg akarta igazítani a gépszíjat, de a gép közben elkapta a kezét és szétroncsolta. Munkaképtelenné vált, de kiderült, hogy munkaadója elmulasztotta a betegsegélyzőnél bebiztosítani. A munkás munkaadóját az aradi munkabíró elött perrel támadta meg, kérve, hogy a bíróság kötelezze a cséplőgép tulajdonosát havi 500, vagy egyösszegeben 50.000 lei megfizetésére, mert legalább ennyi kártérítést kapott volna a betegsegélyzőtől, ha a gazdája nem mulasztja el beiratni. A munkabíróság a követelést megítélte. Fellebbezés révén, véleménykülönbség után a törvényszék hármas tanácsa bírálta el az alperesnek azt a védekezését, vajjon a cséplőgép üzemeltetése gazdasági, vagy ipari ténykedés-e, mert a munkaadó csak az utóbbi esetben köteles alkalmazottját a betegsegélyző pénztárába beiratni. A bíróság megállapította, hogy a munkaadó Farkas a cséplést iparszerűen üzemeltette, tehát alkalmazottjával szemben mulasztást követett el, de nem oly anyagi mértékben, ahogyan azt a munkabíróság kimondotta s bár megállapította a követelés jogosultságát, a kártérítés összegét 15.000 leire mérsékelte.

KITÜNŐ HAZASSÁG

— Kohnnak nagyon melegen ajánl egy nőt a házasságkövetítő, mire Kohn elveszi feleségül.
Esküvő után pár héttel összeházasodik a házasságkövetítővel, aki megkérdezi:
— Nos, megfelel az asszonyka?
Mi az, hogy megfelel? Egy szóra szíjjal.

ALAPTALANOK A BENZIN- ÉS PETRÓLEUMTERMÉKEK KORLATOZASARÓL ELTERJEDT HIREK

A petróleum főkormánybiztosság a közönség tudomására hozza, hogy az utóbbi időben elterjedt hírek, amelyek szerint korlátoznák a belöldi benzint, vagy más petróleumtermékek fogyasztását, teljesen alaptalanok. Semmilyen formában sem akarják a belső olajfogyasztást korlátozni.

Bartha Ignác dr. felszólalása

a céhtörvény vitájában

Magyar alosztály létesítése az új céhek keretében

Mint a napilapok sorozatos közleményeiből ismeretes, a parlament élénk érdeklődést tanúsít a céhtörvény tervezete iránt, amely fölött élénk viták folynak az egyes felszólalók részéről. Helyszűke miatt nincs módunkban ezeknek a felszólalásoknak egész anyagát ismertetni, de kivételt kell tennünk Bartha Ignác dr. országgyűlési iparos-képviselőnek a nagyfontosságú iparos-érdeki törvény tervezete ügyében elmondott magasszínvonalú parlamenti felszólalásával, amely világos képet ad a törvénytervezet anyagáról és ismerteti azokat az irányelveket, amelyek a magyar iparosság szempontjából a tervezet módosításakor ajánlatosak.

— Az új alkotmány-törvény — mondotta Bartha Ignác dr. — a korporatív állam szakmai életében új korszakot nyitott meg a szakmai intézmények új alapokra való fektetésével. A céhtörvény ilyenkor nem nélkülözhetetlen lévén, annak tárgyalása szükségessé válik.

A szakmai érdekek megszervezésének szabályozása társadalmi követelmény, következésképp gazdasági szükségesség! Az új alkotmány folytán a kormány kezdeményezése igen helyes és elvben elfogadható.

A szenátus és képviselőház egyesített bizottsága, mely a régi céhtörvényjavaslatot tárgyalta már, megállapította már akkor, hogy a céhtörvényjavaslatnak, — sok jó oldala mellett, — számos alapvető hibája van, melyeket orvosolni kellett volna már eddig.

— Beszédem két részből áll. Az első rész az általános kifogásokat öleli magába, a második a kisebbiségeket különösen érintő kérdéseket tárgyalja.

NEM HELYES AZ ELNEVEZÉS

1. A javaslat a céhek fejlesztését tűzi ki célul. A céh elnevezés azonban nem fedl azt a fogalmat, melyet a javaslat magában foglal és meghatároz. A régi céhek világában bárki, aki valamilyen mesterséget folytatott, az illető céhnek tagjai kellett, hogy legyen kötelező módon. A céhek régi, dicsőséges sikerei annak tudhatók be, hogy tagjai egymással szoros együttműködésben voltak, azonos érdekek védelmében kifejtett kölcsönös bizalom mellett. — A javaslat nem teszi magáévá a kötelező belépést, de közvetve kényszeríti a szakmabelieket a céhbe való belépésre azonban kizárólagos jogok biztosításával, melyeket az egyes céheknek biztosít.

Miért e fiktív szabadság és miért nem intézkedik a javaslat a kötelező belépésről?

Ralea miniszter itt közbeszólt: Mert megtiltja az alkotmány-törvény 26. szakasza.

Bartha képviselő folytatja: Erre külön rátérünk.

A KÖTELEZŐVÉ TÉTEL PROBLEMAJA

Az alkotmány 26. szakasza csak az egyesületi szabadságot írja elő, de nem tiltja meg az egyesületben való részvétel kötelezővé tételét. Példának felhozom az ügyvédi és közjegyzői kamarákat; most szavaztuk meg az orvosi kamarai törvényt, ahol mindent kötelező a belépés.

Ralea miniszter: Azok közintézmények.

Bartha képviselő: Ennél a javaslatnál ugyan csak felvetődik a kérdés, hogy a céhek közjogi, vagy magánjogi személyek, mert a javaslatból nem lehet megállapítani.

Ralea miniszter: A céhek közjogi személyek.

Bartha képviselő: A régi céhek helyi szakmai egyesületek voltak.

A javaslat 7. szakasza szerint a jelenlegi céheket tartományonként szervezik meg. Az előbbi javaslatl szemben az új javaslat 8. szakaszának c) pontja szerint a földműves céheket megyénként szervezik meg. Ezt a beosztást kellene alkalmazni az összes céhekkel szemben.

KEVES A TIZ SZAZALEK

8. Bármely céh megalakulásához az illető szakmabeliek egytized része elegendő. Ilyképp egy viszonylagos számú kisebbség magához ragadhatja a kezdeményezést és a többség kárára használhatja fel a privilégium-számba menő előjogokat. A kizáró-

gos jogok gyakorlása visszaélésekre is adhat alkalmat, hogyha a többség bizalmát nem bírják a kezdeményezők.

4. Meg kell állapítani, hogy a kézművesek hová tartoznak és meg kell határozni a kézműves fogalmát.

5. A létező egyesületek szerzett jogait tiszteletben kell tartani. A javaslat nem határozza meg a „tényleges egyesületek” fogalmát és nem állapítja meg azok hatáskörét. Különösen felhívom figyelmüket egy igen fontos körülményre, mely a javaslatból kikandikál és pedig ama célszerűságra, mely a meglévő egyesületek vagyonának elvételére irányul.

A magyar iparosság és a céhek

„A NUF törvény és az 1938 augusztus 4-iki minisztertanácsi napló alapján a következőket állapítjuk meg:

1. A román állampolgár magyarok a NUF keretében testületileg helyezkednek el. A vegyes lakosságú falvakban és városokban külön magyar alosztályokat létesítenek.

2. Az összes magyar szakmai egyesületek testületileg lépnek be a különböző szervezetekbe és részükre megfelelő arányos képviselőket biztosítunk.”

Fentiekből következik, hogy a magyarság úgy a Frontba, mint a létező, vagy létesítendő törvényes szakmai szervezetekbe testületileg sorakozik fel a ennek természetes következménye az, hogy a magyarok vidékeken a magyarságnak külön szakosztályra kell, hogy legyen. Ennek az elvnek megvalósítása céljából kérjük, hogy létesítsék minden céh mellett egy magyar alosztály, mely szervileg a céhhez tartozik, amellyel összefügg, egyetlen céhet alkotván egységes vezetés mellett.

ARÁNYOS KÉPVISELET

— A magyarságot a céh vezetésében minden fokon arányos képviselőt illeti meg. Az alosztály hatásköre a következő: 1. Óvja tagjainak társadalmi és

nyul. Ez igazságtalan és alkotmányellenes cselekedet volna és ellent mondana a tulajdonjog fogalmának.

Ralea miniszter: Honnan következett erre képviselő úr?

Bartha képviselő: Ha visszaemlékszik miniszter úr, Ön tavaly Szatmáron beszédet mondott, mely alkalommal a „tényleges egyesületek” fogalmának meghatározásánál azt mondta, hogy ezeknek működését megengedi, de vagyon nélkül.

MILYEN EMBERNEK KELL LENNIE

A CÉH-TAGNAK?

6. A javaslat egyes részeiben határozatlan. Pl. egy céhvezetőségi tagnak: tisztességes, eszes és hazafias embernek kell lennie. Vajjon ki hivatott arra, hogy ezeknek a tulajdonságoknak fennforgását megállapítsa?

Ezek annyira viszonylagos és tág fogalmak, hogy meghatározásuk teljesen bizonytalanná válnak.

— A továbbiakban a kisebbségeket érintő kérdésekre térek át.

— 1930 január 17-én az elhunyt Armand Calinescu miniszterelnök a magyar kisebbséggel folytatott tárgyalások alapján a következő kétoldalu megállapodást tette közzé:

közművelődési érdekeit. 2. Megegyi a magyar vezetőik jelölését. 3. Továbbítja a magyar tagoknak az érkező rendeleteket. 4. Nyilvántartja a tagokat és nekik anyanyelvükön megadja a szükséges felvilágosításokat és utasításokat. 5. Szétoztja a segélyeket.

— Az összes magyar kisebbségi tagokat a magyar alosztály irodája tartja nyilván.

— Külön végrehajtási utasítás fogja szabályozni a részletkérdéseket és a szervezés módját.

— Ezeket az elgondolásokat Argetolanu volt miniszterelnök is elfogadta. Mindezeket a kisebbségi minisztérium képviselőivel egyetértőleg dolgoztuk ki, az 1930. január 17-i megegyezés alapul vétele mellett.

AZ ETNIKAI PROBLÉMA

— Hiszem, hogy a javaslatban szereplő „nationalitate románă” kifejezés román állampolgárságot jelent, az etnikai származásra való tekintet nélkül.

— Kötelességemnek tartom újból felhívni a figyelmet a javaslat 76. szakaszára, mely minden szakmai egyesület jogi személyiségének megerősítését kívánja. Amely egyesületek nem kérik a jogi személyiség megerősítését, avagy kérésük elutasítatik „tényleges egyesületek” lesznek.

A magyar iparos egyletek sorsa

— Az a kérdés vetődik fel: vajjon mi lesz a magyar iparos egyletekkel, otthonokkal, társulatokkal, melyeknek tagjai minden társadalmi osztályból tevődnek össze és céljuk társadalmi és közművelődési; ezeknek inkább kaszinó jellegük van, szórakozó helyek.

Ralea miniszter: Ezeket nem érinti a törvény. Bartha képviselő a következő szavakkal zárta be beszédét:

— Képviselő urak! A kisebbségi kérdés adva van. Ezt a kérdést okvetlenül el kell intézni a ro-

mán nép méltóságának megfelelően. Lojális magatartásunkkal szemben látni akarjuk annak a beosztásnak és őszinte törekvésnek a kifejezését, mely a kisebbségi kérdést véglegesen megoldja az 1930. január 17-i egyezményvel egyetértően.

— Ime, itt a jó alkalom, Képviselő urak, hogy az amúgy is elismert kisebbségi jogokat tiszteletben tartjuk és azokat honoráljuk.

A Bartha képviselő által felvetett kérdéshez több szómonk szólt hozzá, köztük Firică és Pascu Valer képviselők is.

A kényszeregyezség hatálya

arra a hitelezőre is kiterjed, akit az adós cég nem vett fel a hitelezői listára.

Az Areca harisnyagyár beperelte egyik adósát, aki röviddel a per beadása előtt kényszeregyezséget kért, azonban az Areca-t nem vette fel a hitelezői listára. A két alsófoku bíróság el is fogadta az Areca érvelését, mely szerint az adós cég azzal, hogy az Areca-t nem vette fel a hitelezői listára, ezzel a hitelezőjével szemben elvesztette a kényszeregyezségi kedvezményt és a teljes követelést köteles megtéríteni. Felfolyamodás folytán az ügy a tábla elé került, a mely az alsófoku ítéleteket megváltoztatva a következő döntést hozta: Noha az adós cég nem vette fel a felperest a hitelezői listára a noha nem lehet, hogy ezt szándékosan tette, a kényszer-egyezség kedvezményét azonban ezzel a hitelezőjével szemben sem vesztette el, mivel a hitelező cég elmulasztotta bűnvádi feljelentést tenni az adós ellen. Ennek megfelelően az adós cég csak a kényszeregyezségi kvótán belül köteles kielégíteni az Areca-céget.

A HITELEZŐT TERHELI A TÖKEKAMAT-ADÓ

A kölcsönök, kaspénz- és áruhitelök tőkekamat adóját a Monitorul Oficial április elsejei számában megjelent törvény (Lege pentru unele masuri financiare exceptionale) 41. szakasza értelmében mindig a hitelező köteles viselni és minden olyan szóbeli vagy írásbeli megállapodás, amely ezt a terhet az adósra hárítja át, semmis és érvénytelen. A törvény minden bizonyítási eljárást megad az adósnak annak beigazolására, hogy ezt az intézkedést a hitelező nem tartotta be. Az intézkedés a belföldi és a külföldi hitelezők követeléseinek tőkekamat adójára egyformán vonatkozik.

MIKOR ESEDEKES A VAGOTT MARHAK UTANI ÁLLAMI REPULÖILLETEK.

A nemzeti légügyi alap igazgatósága köriratot intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyekkel közölte, hogy a mészárosok által vágott szarvasmarhák után járó állomány-repulölletök csak 1940. január elseje óta kötelező, így tehát azt nem kell visszamenőleg is megfizetniük a nem nagyban eladásra dolgozó mészárosoknak.

Milyen iparvállalatoknak kell a városok szélére költözni?

Az aradi kereskedelmi és iparkamara a következő felhívást bocsátotta ki: „Azok az ipartelepek, amelyek az 1939. évi egészségügyi törvény életbeléptetése előtt az illetékes hatóságoktól engedélyezett helyen működtek, csakis abban az esetben kötelezhetők arra, hogy a város szélére költözzenek, ha a kormányzás mellett működő egészségügyi vezérfelügyelő és ipari vezérfelügyelő együttesen megvizsgálva az illető telep helyzetét, erre a megállapításra jutottak. Amennyiben az egészségügyi minisztériumnak ezévi január 17-ikén 99.800 szám alatt kiadott fenti rendelkezése ellenére valaki azt kívánná az ipartelepek tulajdonosaitól, hogy olyan nyilatkozatot írjanak alá, amelyben kötelezik magukat, hogy a normális viszonyok helyreálltakor nyomban elköltöznék, az aradi kereskedelmi és iparkamara azt tanácsolja tagjainak, hogy tagadják meg az ilyen nyilatkozatok kiállítását, vagy aláírását és kérjék ki a kamara véleményét. Ha már előzőleg adtak volna ilyen nyilatkozatot, hozzák ezt a kamara tudomására, a nyilatkozat szövegével együtt, hogy a kamara megtehesse a szükséges intézkedéseket.”

ÚJ GAZDAGOK

- Mama, én imádom Mendelssohnt.
- Jól van drágám, majd meghívjuk uzsonnára.

Május 15-ig meghosszabbították a hadinyereség-adó bejelentését

Ismeretes, hogy a pénzügyminisztérium az évi 100.000 lejt meghaladó jövedelmet élvező kereskedők és vállalatok számára elrendelte a hadinyereség adóvallomások április 20-ig való benyújtását. Az UGIR (a Gyáriparosok Országos Szövetsége) eljárta a pénzügyminisztériumban és a miniszter előtt részletesen feltárták azokat a nehézségeket, melyek a vállomások benyújtásával kapcsolatban terhelik a kereskedőket és a vállalatokat. Egyben kérték a minisztert, hogy az adóvallomások benyújtására megállapított határidőt hosszabbítsa meg. A pénzügyminiszter megértéssel vette az UGIR vezetőinek előterjesztését a rendkívüli nyereségek bejelentésére megszabott határidőt május 15-ig meghosszabbította. A minisztériumnak ez a megértő rendelkezése az érdekeltek körében nagy megnyugvást keltett.

A PALYAUDVARON

- Flan, bár magunkkal hoztuk volna a zongorát is.
- Ugyan ne beszélj ostobaságokat!
- Nem beszélnék, de a jegyeket a zongorán felejtettem.

Új tisztikar a cluji lazakas-ipartársulat élén

A több évszázados multtal rendelkező kolozsvári Fazekasok Ipartársulata a napokban tartotta meg közgyűlését Turi Sándor elnök vezetése alatt. A közgyűlésen felolvasták a mult évben tartott közgyűlés jegyzőkönyvét, az abban foglalt határozatok végrehajtására Turi Sándor elnököt, Török Józsefet és Spaller Károlyt kérték fel. Ezután felolvasták a multévi zárszámadást és mérleget, előterjesztették az ezévi költségvetést, amelyet egyhangúlag elfogadtak. Elfogadták továbbá a mult évi működéséről szóló beszámolót is.

Ezután a közgyűlés elhatározta, hogy az Ipartársulat tulajdonát képező Vulturii uccai helyet havi 300 lejes bérért továbbra is bérbeadja. Az Ipartársulat vagyonának összeírására Turi Sándor elnököt, Leitner Béla és Spaller Károly tagokat küldötték ki. Számvizsgálókká Bugnariu Pavelt, Leitner Bélát és Balázs Ferencet választották meg. A közgyűlés felhívta a tagok figyelmét arra, hogy akiknél gépek vannak, azokat gondozzák és javítsák ki. A szokásos Szent Flórián napi istentiszteletre vonatkozólag Balázs Ödönt hatalmazták fel, hogy a Céh őserégi szokásainak megfelelően a Céh patronusának ünnepélyét megrendezze.

A közgyűlés megerősítette tisztségében az eddigi vezetőséget Turi Sándor elnököt, Török József alelnököt, Bréda Ferenc pénztárost, Lukács László jegyzőt, továbbá Spaller Károly és Daróci György választmányi tagokat.

Mit tartalmaz a kis házak adómentességéről szóló törvény

Nemcsak az új házadó, hanem az adóhátralék alól is érvényes a mentesítés.

Beszámoltunk már a kis házak adómentességéről szóló új törvényről, amely a Hivatalos Lap április elsejei számában jelent meg. Mivel az új törvény nagyszámu iparost érdekel, alábbiakban teljes egészében ismertetjük:

I. szakasz. A városok külvárosaiában lévő városi házak, amelyek jövedelmet nem hoznak és amelyek kifejezetten a tulajdonosok lakásul szolgálnak, az alábbi feltételek mellett mentesülnek az egyenesadótörvény 13. és 70. szakaszaiban előírt állami házadó és pótdadók alól, a mennyiben az ingatlan tulajdonosa kézimunkás, vagy műhelynélküli kisiparos, kis állami, vagy magánalkalmazott, özvegy, vagy árva. Ezek a feltételek a következők:

a) Az adó alól mentesített épület legfeljebb 2 szobából, mellékhelyiségből (sala), konyhából álljon és kifejezetten lakásul szolgáljon;

b) ne hozzon semmiféle bevételt, részben, üresen, vagy butorozottan való bérbeadás által;

c) az ingatlan tulajdonosának, aki a jelen törvényben előírt adómentességben részesül, ne legyen évi 24.000 lejt meghaladó adóköteles jövedelme;

d) a háznak az adónyilvántartásba bevezetett bruttó jövedelme, a fővárosokban és a törvényhatósági városokban (municipii) ne haladja meg a 6000 lejt, a székvárosokban (orasele

de resedinte), megyeszékhelyeken 4000 lejt és a többi városokban 3000 lejt évente.

II. szakasz. Az adómentességet 1940. április elsejétől kezdődőleg engedélyezik.

III. szakasz. Azoknál a házaknál, amelyek a jelen törvényben foglalt intézkedések szerint adómentességben részesülnek és az adónyilvántartásokban az állami házadó és pótdadók miatt „nyitva vannak”, minthogy ezeket az adókat behajtani nem lehetett, kivételesen leírják ezeket az adóhátralékokat, attól az időponttól kezdve, amióta az adónyilvántartások nyitva vannak, tehát amióta az adóhátralék fennáll.

IV. szakasz. Azoknál az ingatlanoknál, amelyek a jelen törvényben előírt kedvezményekben részesülnek, a házadónak az adónyilvántartásból történő leírását az adókövetési szervek hivatalból végzik el, a tényleges helyzet megállapítása alapján és jegyzőkönyvek felvétele útján.

Azokat a jegyzőkönyveket, amelyek a levonásra kerülő összes adótevékenet magukban foglalják, a megállapítási pénzügyigazgatóságok személyesen fogják felülvizsálni és jóváhagyásuk után a megállapítási kerületek főnökei, névreszóló jegyzőek (stat) alapján megejtik az adóleírásokat.

V. szakasz. A jelen törvénnyel ellentétben álló mindennemű intézkedések érvényüket veszítik.

Május 15-ig nem ellenőrzik az üzleti könyveket a hatósági közegek

A pénzügyminisztérium elrendelte a kereskedők és gyárosok üzleti könyveinek szokásos kincstári ellenőrzését és a pénzügyi vizsgálatok május 15-ig való felfüggesztését. Eddig a határidőig tehát az adóközegek nem kutathatnak a kereskedelmi vagy iparkamara alá eső és be nem vallott jövedelmek után. A felfüggesztésnek az a magyarázata, hogy május 15-ig minden kereskedő és iparos, aki mentesülni akar a korábbi években elért, de eltitkolt jövedelmek miatt kifizethető bírságok és büntetések alól, befizetheti az 1940—41. költségvetési évre átvitt állami adójának 50 százalékát a honvédelmi alapra és akkor úgy tekintik, mintha a kereskedelmi és ipari

adójával, valamint annak pótdójával teljesen rendben lenne és többé nem tartanak nála semmiféle ellenőrzést a multa visszamenőleg ezeknek a jövedelmeknek a felkutatására. Az erre vonatkozó törvény május 15-ig ad lehetőséget az érdekelteknek arra, hogy ennek a kedvezménynek az igénybevételére vonatkozó kérésüket benyújtsák az illetékes pénzügyigazgatósághoz, így tehát a kincstár közegei csak a május 15-iki határidő lejárta után kezhetnek ismét az üzleti könyvek ellenőrzéséhez és az esetleg eltitkolt kereskedelmi és ipari jövedelmek felkutatásához.

Kizárólag az alkalmazott fizetése után róható ki a betegpénztári illeték

A kolozsvári Borbély és Fodrász Céh tagjait már hónapokkal ezelőtt az alkalmazottak betegpénztári járulékaik szempontjából különböző csoportokba osztották és a kategóriákban megszabott járulékokat kellett az alkalmazottak után a betegsegélyző pénztárnál lefizetni.

Ez volt a helyzet Temesvárott is, ahol az érdekeltek borbélyok az új osztályozás ellen állást foglaltak, mert voltak egyes borbélymesterek, akiket az új beosztás több ezer lei megterheléssel is érintett. A temesvári borbélyok a betegpénztárnál működő választottbírószám elé vitték az ügyet, amely ügy döntött, hogy a betegpénztári járulékokat nem a megállapított csoportok szerint, hanem az alkalmazottak tényleges fizetése után kell leróni.

A kategóriákba osztott fizetéseknél az elsőosztá-

lyu borbélyok az alkalmazottak után a 6 számú, a második osztály borbélyai az 5. számú, míg a harmadik osztály borbélyai a 3. számú illetéket fizették. Ezzel szemben a választottbírószám kimondotta, hogy a fix fizetés lesz továbbra is a betegpénztári járulék alapja.

A bucaresti betegsegélyzőpénztár igazgatósága egyébként utasította a kolozsvári betegpénztárt is, hogy

a borbélyokat úgy osztályozza, hogy a tényleges kereset után április elseje után már az új illetéket vesse ki.

A Központi Borbély Céh vezetősége felhívta a kolozsvári borbély céh vezetőségét, hogy lépjen érintkezésbe a helyi betegpénztár igazgatóságával, hogy az új osztályozást közös megegyezés alapján hajtsák végre.

A vásárra járó iparosok és a 2 százalékos forgalmi illeték

A pénzügyminisztérium közölte a pénzügyigazgatóságokkal, hogy igen gyakori eset, amikor a kisiparosok saját műhelyükben készített áruikat a falusi és városi vásárokon adják el. Ezek az eladások nem esnek két százalékos nemzetvédelmi illeték alá. Ezt a mentességet azonban csak úgy vehetik igénybe az érdekeltek kisiparosok,

ha az illetékes adóhivatal által készített irattal igazolni tudják, hogy az eladásra kerülő árut sajátkezűleg és saját műhelyükben állítják elő. A bizonyítványban azt is fel kell tüntetni, hogy a kisiparosnak mesterkönyve van,

Ezt a kedvezményt a pénzügyminisztérium a következő kisiparosok javára nyújtja: eszményi, cipészek, kerékgyártók, sapkakészítők, szűcsök (ca-ciuleri), bekecskészítők, paraszt-szabók, kalaposok, asztalosok, patkókovácsok, bádorgárúkbírók, szőgyártók és rokonfoglalkozású kisiparosok. De ha ezek a kisiparosok az általuk készített árut műhelyükben, lakásukon árúsítják, vagyis amikor az eladás állandó jellegű, kötelesek a két százalékos nemzetvédelmi bélyeggel ellátott eladási jegyzéket kitölteni.

A pénzügyminisztérium részletes magyarázata az új két százalékos illeték ügyében

Legutóbbi számunkban összefoglalóan közöltük a két százalékos forgalmi adó ügyében kiadott utasításokat és magyarázatokat. Természetes, hogy az egész termelést és forgalmat érintő új adó alkalmazása a gyakorlati életben szinte esetről-esetre újabb problémákat vet fel és ebből magyarázható, hogy különböző vitás esetek ügyében tömegesen érkeznek a miniszterhez felvilágosítást és utasítást

kérő beadványok. A miniszter ezért is szükségesnek látta újabb, az eddiginél még részletesebb magyarázó rendelet kiadni, amely elsősorban elméletileg igyekszik megvilágítani a kérdést és főképpen támpontokat nyújt a hatóságoknak és a közönségnek egyaránt a törvény gyakorlati alkalmazására vonatkozóan.

A pénzügyminiszter legújabb magyarázatát egész terjedelmében itt közöljük:

A két százalékos új adó a forgalmi adó jellegével bir

A miniszteri utasítás bevezetése hangsúlyozza, hogy tulajdonképpen új forgalmi adó bevezetéséről van szó, amely sokban hasonlít, de sok tekintetben különbözik is a tulajdonképeni forgalmi adótól.

Ezt a 2 százalékos illetéket ugyanis a javak forgalmi ára (értéke) után kell felszámítani. Az illeték tehát az áron felül számítandó és azt kizárólag a vevőnek kell fizetni.

Azáltal, hogy a javak forgalma után vetik ki és hajtják be ezt az illetéket, hasonlóságot nyert a forgalmi-adótörvény által előírt forgalmiadóval és a belyegtörvény szerinti illetékekkel. A hasonlóság más szempontból is nyilvánvaló.

A miniszteri rendelet ezután magyarázza, hogy milyen kritériumoknak kell fennforogniuk, a két százalékos illeték alkalmazásával kapcsolatban

Szükséges mindenképp, hogy javaknak elidegenítéséről legyen szó, olyképen, hogy egyik személy a másikra ruházása át az ingó vagy ingatlan tárgyat.

A másik alapvető feltétel az, hogy ez az átruházás

valamely kötelezettség ellenében történjen.

Nevezetesen vagy úgy, hogy a vevő bizonyos árat fizet érte, vagy valamely szolgálat teljesítésére kötelezi magát. Más szóval tehát csakis a javaknak ellenérték (visszateher) fejében történő elidegenítését terheli az új illeték.

Ha tehát ezeket az elemeket az ügylet nem tartalmazza, nem esik két százalékos illeték alá. Ez az alapelv, amelynek figyelembevételével vizsgálat alá kell venni az összes megállapodásokat, amelyek bizonyos árat vagy ellenértéket írnak elő, különöse olyankor, amikor a vételár mellett még bizonyos tárgyak vagy dolgok tulajdonának átruházásáról is van szó. Ez annyit jelent, hogyha a vevő nemcsak vételárat, hanem valamely tárgyat is ad a vevőnek az eladott áru ellenértéke fejében, akkor az ilyen ügyletet is a fenti elv szerint kell elbírálni.

A belyegtörvény számos szerződést is a százalékos illeték alá vet. Ilyen szerződések a többek között: a munkák végrehajtása iránti megállapodások, a bérleti, a jutalék szerződések, a kereskedelmi megbízások, stb. Ezek az ügyletek a belyegtörvény szerinti illetékkötelesek, azonban az illetéket annak a szolgáltatásnak értéke után kell fizetni, amelyet a felek egyike a másik javára teljesített és nem pedig valamely tárgy átruházása után. Ennélfogva azok az ügyletek nem esnek a kivételes két százalékos illeték alá.

Ezzel szemben a belyegtörvény 15. szakaszának 7. pontja a társaságba behozott javak (betétek, aportok) után is illetéket állapít meg. Ez természetes

is, mert a javak behozatala által átruházás történik, minthogy a társaság tulajdonába adja át a betétként behozott ingó vagy ingatlan javakat. Mégis az ilyen ügylet sem esik a két százalékos kereskedelmi forgalmi adó alá, mert a behozatal nem ellenérték, illetve ár ellenében történik, tehát tulajdonképpen nem adásvétel.

A belyegtörvény 14. szakaszának 13. pontja a számlák belyegzését szabályozza és előírja, hogy

a számla az árú eladásának bizonyítéka lévén, illetékköteles, akár tulajdonképeni számláról, akár bizományi számláról, akár proforma számláról van szó.

A két százalékos kereskedelmi forgalmi adót azonban csak azokra a számlákra kell alkalmazni, amelyek az eladást bizonyítják, tehát arról szólnak, hogy a kereskedő másokra vételár ellenében bizonyos árúkat tulajdonjogát átruházta. Ennek folytán azok a proforma számlák, amelyeket a kereskedő a belyegtörvény 14. szakasza 13. pontjának 2. bekezdése alapján bocsát ki valamely jutalékos, képviselői, lerakati, vagy kartellszerződés alapján, az átdolgozás, vagy előadás céljából átadott árukról, nem esik a két százalékos forgalmi adó alá. Az árúbizományi ügylet után le kell róni az illetéket.

A KÉT SZÁZALÉKOS ILLETÉK AZ ÁRU MINDEN TOVÁBRADÁSÁNÁL FIZETENDŐ

Már az első pillanatra megállapítható — mondja a pénzügyminiszter rendelete, — hogy milyen feltűnő hasonlóság van a két százalékos kereskedelmi forgalmi adó és a forgalmi adótörvényben előírt forgalmi adó között.

A hasonlóság mellett azonban lényeges különbségek is megállapíthatók éspedig a következők:

1. A forgalmi adót csak egyszer hajtják be, vagyis akkor, amikor az árut forgalomba helyezik, vagy ha az feldolgozás, vagy befejező művelet által olyan változáson megy keresztül, amely minőségét megváltoztatja és értékét növeli úgy, hogy egészen új terméknek lez tekintendő.

A két százalékos kereskedelmi forgalmi adót azonban minden olyan eladás után le kell róni, amikor az áru az eladás útján egyik kézbe a másikba megy át éspedig akár keresztülment valamilyen változáson, akár nem.

A tulajdonképeni forgalmi adó, csupán a gyárilag (iparilag) feldolgozott termékeket és a nyersanyagokat terheli, amennyiben az utóbbiak valamely ipari vállalat feldolgozásának, gyártásának tárgyai; míg a két százalékos kereskedelmi forgalmi adót mindenféle ingó vagy ingatlan tárgy eladása után le kell róni.

is, tehát a teljes eladási ár után kell számítani a kereskedelmi forgalmi adót.

Nehézség csak oly esetben keletkezik, amikor javítási munkálatokról, vagy a megrendelő által adott anyagokból való konfekcionálásról van szó. Mintán teljesen lehetetlen minden egyes esetre vonatkozóan általánosan intézkedni, a miniszter rendeletében a következő alapelvet állítja fel:

Ha az anyagot a konfekcionáláshoz vagy a javításhoz maga a kézműves adja és ennek az anyagnak az értéke nagyobb, mint a munka értéke, akkor az egész érték után le kell róni a két százalékos

adót. És megfordítva: Ha a munka értéke meghaladja a felhasznált anyag értékét, akkor nem kell leróni az illetéket. Ugyanformán általában a következő kézművesek nem tartoznak a kereskedelmi adó alá: a csizmadia, szabók, asztalosok, ékszerészek, fényképészek, rajzoló, kelmefestők, vegytisztítók, stb., kik tulajdonképen nem adnak el semmit, csak konfekcionálnak, vagyis munkát hajtanak végre, kézműves munkát szolgáltatnak és a felhasznált anyag tulajdonképpen csak járulékos jellegű.

Ezzel szemben kötelesek fizetési jegyzéket kibocsátani és arra a két százalékos illetéket felragasztani a süteményesek, (plácintáril) finomsütők, kávéházak, cukrászdák és más hasonlóknak.

A pénzügyminiszter április 1-én kiadott végrehajtási utasítása úgy intézkedik, hogy a közhatóságok részére történő esetenkénti vagy időszakos eladások (furnuturile) bármilyen árukról is van szó, mentesek a két százalékos forgalmi adó alól.

Ugyilátszik ennek a rendelkezésnek közelebbi magyarázata vált szükségessé.

A mostani rendelet értelmében ugyanis, ha a hatóságok adnak el árút kereskedőknek, vagy magánosoknak, az ilyen eladások után le kell róni az illetéket éspedig a vevők terhére. Ennek folytán a miniszteri rendelet figyelembe ajánlja a hatóságoknak, hogy ezt az illetéket kötelesek a fenti részletes felvilágosítások és utasítások szerint felszámítani. Különösen figyelembe kell ajánlani ezt a rendelkezést az állami konyhakertészetnek és az erdészeti hatóságoknak.

Az eladás idejének az okirat hitelesítésének napját vagy a tárgy átadásának napját kell tekinteni.

A TÖRVÉNYNEK NINCS VISSZAHATÓ EREJE

Egyébként az utasítás külön is magyarázza, milyen időpontot kell tekinteni az eladás idejének?

A rendelet értelmében ugyanis a törvénynek nincs visszaható ereje. Ennélfogva az 1940 április 1. előtti eladások után az illetéket felszámítani nem lehet.

A hiteles okiratok útján történt ingó és ingatlan eladásoknál az eladás idejének az okirat hitelesítésének idejét kell tekinteni. A magánosok között létrejött eladásoknál, amelyeknél nem vettek fel szabályszerű okiratot, az eladás idejének azt az időpontot kell tekinteni, amikor a tárgyat átadják és a vételárat kifizetik. Kereskedők közötti folyamatos árueladásoknál, szabályszerű okirat hiányában az eladás ideje az áru átadásának ideje. Külföldre szóló eladásokra vagy importokra nézve a miniszter külön rendeletet adott ki.

A SZÁMLA VÉGLEGES ÉRTÉKE

A törvény 15. és 16. szakasza értelmében a két százalékos adót az árúhoz kell hozzáadni, ennélfogva ez az adó nem alkotó eleme a vételárnak, vagyis ezt az áron felül kell fizetni és a vevőt vagy a fogyasztót terheli. Az adó tehát a fogyasztó által fizetendő költségeken felül jár és nem számítandó be a vételárba.

Ebből az következik, hogy a két százalékos kereskedelmi kivételes forgalmi adót a számla végleges ára után kell felszámítani, tehát az áru tulajdonképeni árához hozzá kell adni a csomagolási, szállítási költségeket, a fogyasztási illetéket, az adót, a belyegyet, a forgalmiadót és minden más olyan illetéket, vagy adót, amelyet az államnak, vagy más hatóságoknak kell fizetni és amelyek mindenike az áru árát növeli. Ezzel szemben a forgalmi adótörvény 4. szakasza értelmében előírt forgalmi adót a számla végső ára után kell kiszámítani és leróni a fentebb említett összes költségek, adók és illetékek figyelembevételével, kivéve a mostani két százalékos kereskedelmi forgalmiadót. Más szóval és a két százalékos kereskedelmi forgalmi adó külön bírálandó el és ezután nem kell leróni a rendes forgalmi adót.

A MENTESÉGEK

A törvény kifejezetten és limitatív módon felsorolja mindazokat az árukat, amelyek mentesek a két százalékos kereskedelmi forgalmi adó alól. Ezenkívül vannak olyan termékek is, amelyek speciális törvények alapján élveznek általában adó és illetékmentességet és amelyeknek eladása céljából külön társaságokat alapítottak. Ilyenek például a Discom, a Gyufa Részvénytársaság, stb. Magától értetődik, hogy az ilyen társaságok részéről történő eladások, valamint az általuk a gyártáshoz szükséges nyersanyagok beszerzése céljából kötött ügyletek mentesek a két százalékos illeték alól.

A szállításokhoz hasonló és ilyenformán a kereskedelmi adó alól mentesek a városokban vagy a köztereken közérdekből történő villamosítás és víz-

Kivételes intézkedések kézműiparosok iparcikkei ügyében

Nehézebb a kérdést elbírálni akkor, amikor nem csupán egyszerű eladásokról van szó, hanem a javak átruházása mellett, illetve ezzel kapcsolatban még bizonyos munkák teljesítéséről is. A legtipikusabb ilyen esetek a konfekcionálások.

A miniszteri rendelet szerint a kézművesek (szabók, cipészek, asztalosok, aranyművesek, stb.) termékei szintén illetékkötelesek a kereskedelmi forgalmi adó szempontjából. Ha tehát egy ilyen kézműves saját anyagából megrendelésre árut készít, vagy a készárut eladja, hozzá kell adnia az árúhoz a konfekcionálási munka értéke utáni két százalékos

mozgáltatások, akár a polgármesteri hivatalok, akár magánosok fizetik a díjakat.

A magyarázat ezután a földműves parasztok által történt termékeladásoknak az új adónem alól való mentesítésével foglalkozik, majd az értékpapírokra érvényes rendelkezéseket sorolja fel.

MIKOR LEHET KÉSZPÉNZSEL FIZETNI

A miniszter kivételesen esetről-esetre egyes cégeknek megengedheti, hogy hetenként vagy tíznapi időszakokban készpénzben fizethessék le a két százalékos forgalmi adót az illetékes pénzügyigazgatóságnál. Az erről szóló jóváhagyást a pénzügyminiszter idejében közli.

A jóváhagyás megadásánál a következő szabályokat kell figyelembe venni:

1. Az adót minden egyes eladási ügyletre vonatkozóan a meglévő szabályok szerint külön kell kiszámítani olyképpen, hogy az adók töredékeit ki kell egészíteni és tudomásul kell venni, hogy a miniszter csakis az 50 lejen aluli eladásokat mentesítette, de nem lehet levonni 50 lei összeget az egyes nagyobb értékű eladásoknál, akármennyi is azoknak értéke.

2. A fizetést a jóváhagyás szerint hetenként, vagy tíznaponként kell teljesíteni, azonban a hét vagy tíz napos időköz (decad) első napján.

Hasonlóképpen megengedi a miniszter, hogy a nagyobb vállalatok kizárólag a nagyobb értékű számláknál a két százalékos illetéket a pénzügyigazgatóságnál fizessék be. Ez az engedély azonban csak május 1-ig érvényes.

Az illetéket minden egyes számla értéke után külön ki kell számítani, a töredékeket kiegészíteni és minden egyes számlát láttamoztatni kell, megnevezve abban az adózót, azt a költségvetési tétele számot, a melynek javára az átutalás történik.

A havi kimutatásoknál a pénzügyigazgatóságok a minisztériumhoz intézett jelentésükben külön kötelesek kimutatni a bélyegek eladásából, a készpénz lefizetésekből, valamint az export és import végrehajtása alkalmával behajtott végrehajtásokból származó bevételeket.

A kereskedők, akik speciális engedélyt kaptak a készpénzben való fizetésre, azokban a havi jelentésükben, amelyet kötelesek az illetékes adóhivatalnál benyújtani, feltüntetnek az előző hónapban eladott összes árukat, a felhasznált bélyegeket és a kifizetett összegeket.

HITELES OKIRATOK ILLETEKEZÉSE

Azokban a községekben, amelyekben bíróság működik, a hiteles okiratok százalékos bélyegilletékeinek lefizetésével egyidejűleg az adóhivatalok külön kötelesek behajtani a két százalékos kivételes illetéket is, úgy, ahogy az külön rendeletben van előírva.

A pénzügyminiszter intézkedett aziránt, hogy megfelelő számú bélyegeket adjanak ki az adóhivataloknak az adózók számára való szétosztás céljából a törvény és az előző rendeletek szabályainak szigorú betartása mellett.

Figyelemmel arra, hogy egyes adóhivatalok a forgalomhoz képest csekély számú bélyegeket kaptak, az eladásokból származó összegeket kötelesek tíznaponként bemutatni részletes jelentés kíséretében és annak alapján kapják meg az újabb bélyegeket.

KIHAGÁSOK

Mint hogy a törvény értelmében a kihágásokról felvett jegyzőkönyvek ellen semmi más jogorvoslat nincs, csak a végrehajtási eljárás során behajtható kontesztáció és ezt is csak a kihágási jegyzőkönyvben megállapított összeg lefizetése után lehet benyújtani, rendkívül fontos, hogy mindenki a legmélyebb körben tudomást szerezzen a rendelkezésekről. Ennélfogva a pénzügyi szervek kötelesek a feleknek mindenféle felvilágosítással szolgálni minden egyes esetre nézve, amikor a felek e célból hozzájuk fordulnak.

Semmitőszéki döntés

az alkalmazotti fizetés elsőbbségéről.

A semmitőszék döntött a munkaszerződési törvény 71. szakaszának alkalmazása tárgyában, mely az alkalmazottak elsőbbségi jogáról intézkedik a munkaadó csődje esetében. A perben a bucurestii Bercovitz-bank egyik volt alkalmazottjának a csődtömeg ellen támasztott igényéről volt szó. Az ilfovi törvényszék a hátralekötött fizetésből csak két havi fizetésnek elsőbbségét ismerte el, míg a semmitőszék határozata szerint az alkalmazott teljes követelése elsőbbséggel fizetendő ki a csődtömegből a rendes hitelezők követelését megelőzően.

Május 15-ig föltétlenül átveendő a mesterkönyvek és munkakönyvek

Az aradi munkakamara ezúton hívja fel mindazon iparosok és munkások figyelmét, akik munka-, vagy mesterkönyvek kiadását, illetve becserélését kérték, hogy 1940. május 15-ig föltétlenül jelentkezzenek ezeknek a könyveknek átvételéért, mert ellenkező esetben ügyüket jelenlegi állapotában lezártak tekintik és úgy minősítik őket, hogy lemondtak a munka-, illetve mesterkönyvek átvételéről.

A munkakamara hangsúlyozza, hogy minden mesternek munka-, illetve mesterkönyvvvel kell rendelkeznie. Azok az ideiglenes igazolványok, amelyeket az érdekeltek kérvényük benyújtásakor kaptak, 1940. május 15-ike után érvényüket veszítik. A fenti időpont után az illetékes szervek megkezdik az ellenőrzést és mindazokat, akiket munka-, illetve mesterkönyv nélkül találunk, megbüntetik.

Pénzügyminisztériumi tájékoztató a váltók felbélyegzéséről és a bélyegek érvénytelenítéséről

A pénzügyminisztérium bélyegigazgatósága 512.236—1940. szám alatt körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz a váltóbélyeg alkalmazására vonatkozóan. A körrendelet utal a hivatalos lap február 7-iki számában megjelent rendelettervényre, amely módosította a bélyegtörvény 23-ik szakaszát és annak értelmezésével, illetve alkalmazásával kapcsolatban közli, hogy azokat az okmánybélyegeket, amelyeket a váltókon a dombornyomású bélyegek kiegészítéseképpen alkalmaznak, a váltó bal oldalának felső részében az „..... in19....” szavak fölé ragasztandók, anélkül azonban, hogy a bélyeg eltakarná a lejárati feltüntetésére fenntartott helyet. A bélyegek vízszintesen, vagy pedig függőlegesen ragaszthatók fel. Az utóbbi esetben a bélyeg felső részét be kell hajtani és a váltó másik oldalára ragasztani. Amennyiben a fent megjelölt hely a bé-

lyegek számára nem lenne elegendő, a fenn maradó bélyegeket a váltó bal oldalának középső részére ragasztják a domború s a nyomtatott bélyeg közé. Az így felragasztott bélyegeket úgy érvénytelenítik, hogy rájuk vezetik a kibocsátás helyét és keltét. Amikor a váltóra csak egy bélyeget ragasztanak, elég, ha csak az első szót, vagyis a kibocsátás helyét írják rá, viszont, ha mindkét említett helyre ragasztanak bélyeget, a kibocsátás helyét és idejét kétszer kell leírni azért, hogy mindkét helyen érvénytelenítsék a bélyegeket. Tekintettel arra, hogy a váltók kitöltése kibocsátásuk után is történhetik, nem jelent kihágást az, ha a bélyegeket a lejárati előtt nem érvénytelenítik. A minisztérium felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy külön bélyeget legfeljebb 100 lejes értékig lehet a váltókra ragasztani.

Csak a kincstár elleni pereknél csatolandók a bizonyítékok a keresethez

Temesvár városa az egyik helyi vendéglősnél lefoglalt egy 13 ezer lei értékű rádiókészüléket, amely még nem volt kifizetve. A rádiót eladó Fodor Gyula cég, amely igénypert indított a város ellen, a tárgyaláson iratokkal és könyvkivonatokkal igazolta a fennálló tartozást. Ennek ellenére a törvényszék elutasította a keresetet, azzal az indoklással, hogy az új végrehajtási törvény 153-ik szakasza értelmében a fellebbezéssel egyidejűleg kell beterjeszteni a bizonyításul szolgáló iratokat, amit a temesvári cég elmulasztott. A cég részéről Skuteczky

Miksa dr. ügyvéd felfolyamodást jelentett be a táblához és kifejtette, hogy az a törvényszakas, amelyre a törvényszék hivatkozott, kizárólag a kincstár, illetve a pénzügyminisztérium ellen indított perekre vonatkozik és nem alkalmazható más közületek, így a várossal szembeni jogorvoslat esetén. A tábla teljes egészében helyt adott az érvelésnek, ki-mondotta, hogy az új végrehajtási törvény 153-ik szakasza csakis a pénzügyminisztérium elleni perekre vonatkozik és ezért utasította a törvényszéket a kereset érdembeni lefolytatására.

Kik tehetnek mezőgazdasági gépkezelői vizsgát

A földművelésügyi minisztérium rendelete értelmében rövidesen mezőgazdasági gépkezelői tanfolyam nyílik. A mezőgazdasági kamaránál vizsgálóra jelentkezhetnek a földművelésügyi minisztérium mellett működő mezőgazdasági gépkezelő iskola végzett növendékei, az ipari és szakiskolák növendékei, segédkönyvvél rendelkező lakatosok és mechanikusok, vagy pedig azok, akik legalább 5 évig, mint mechanikusok vagy helyettes mechanikusok működtek a mezőgazdaságban és amely gazdaságot a mezőgazdasági kamara is elismeri és gépjárató műhellyel is rendelkezik. A vizsga két részből áll és pedig elméleti és gyakorlati vizsgából. Az elméleti vizsgán a jelöltnek először is ismernie kell azokat az anyagokat, amelyek a mezőgazdasági gépek előállításához szükségesek, azokat az üzemenyagokat, amelyek ezeknek a gépeknek működéséhez kellenek. Továbbá alaposan kell ismerniük a mezőgazdasági gépeket, mint a szántógép, vetőgép, borona, stb. A gépeknél ismerni kell azok gyártmányát, valamint az országban levő gyárakat, ahol ilyen gépeket előállítanak. Fontos, hogy a vizsgázó ismerje a gépek működésének ellenőrzését, valamint a szükséges javításokat is el tudja végezni. Ugyancsak megfelelő szakismerettel kell rendelkeznie a kertészetben használatos szerzők és eszközök terén is.

A vizsgára jelentkező gépkezelőnek és gépvezetőnek ismernie kell valamennyi mezőgazdasági gépet, azoknak leírását, működésének szabályozását és hiba esetén a gép megjavítását. A vizsgának a legfontosabb része a gyakorlati vizsga. Itt a vizsgára jelentkező gépésznek azonnal működésbe kell hoznia a különféle mezőgazdasági gépeket, legyen az

cséplőgép, vetőgép, vagy bármilyen más, a mezőgazdasági munkálatoknál használatos gépezet.

A vizsga napját később állapítják meg és azt a mezőgazdasági kamara tudomására hozza a jelöltnek. Ez a vizsga nem áll kapcsolatban a múlt év őszién megtartott tanfolyammal, úgy, hogy ezúttal azok is jelentkezhetnek, akik a múlt évben nem vettek részt a tanfolyamon. Ugyancsak vizsgát kell tenniük a mezőgazdasági gép tulajdonosainak is, akik maguk kezelik a gépet. Ezeket a sikeres vizsga esetén, amint már említettük, helyben mozgósítják, éppen ezért minden gépkezelőnek elsőrangú érdeke, hogy a vizsgán megjelenjen, hogy ezáltal is hozzájáruljon a megkésített mezőgazdasági munkálatok elvégzéséhez. Mindazok, akik a vizsga következményeinek megfigyelésére, helyben lesznek mozgósítva és a mezőgazdaság szolgálatában tevékenykednek.

AZ ÓRÁKNAK ÉS ÉKSZERESZNEK BE KELL JELENTENI ÓRAKÉSZLETUKET

Az órák és ékszerészek lépéseket tettek a nemzetgazdasági minisztériumban, hogy az órákat ne tekintsék ékszernek és azokat ne vessék alá az ellenőrzésnek. Martinescu miniszteri vezér titkár kijelentette, hogy a kérelmet teljesíteni fogja, addig is azonban az órák és ékszerészek helyesen teszik, ha órákészleteiket bejelentik.

MAI GYEREKEK

- Miért sírsz, fiam?
- Elvesztettem 10 lejt.
- Itt van egy másik. De hogyan vesztetted el?

Több mint négyszázezer lei volt az aradi Iparos Otthon multévi bevétele

A céhbéli alapon rendezett iparos-bál volt az esztendő legnagyobb eseménye. - Újabb lépéssel haladt előre az Öreg Iparosok Otthona létesítésének ügye

Szépszámu résztvevő mellett tartotta meg rendezésévi közgyűlést vasárnap délelőtti 11 órai kezdettel az aradi Iparos Kulturház díszes nagytermében az Aradi Iparos Otthon Egyesület. Az évi közgyűlés lelkes hangulatban Reinhart Gyula elnök vezetése alatt ment végbe. Reinhart Gyula, akinek, bár egyforma lelkesedéssel, ügybuzgósággal és szakértelemmel fejt ki a maga mindenre kiterjedő gondossága vezető tevékenységét az országos iparos mozgalom, valamint az aradi iparosok hitelszövetkezte életében, legközelebb áll a szívéhez az Aradi Iparos Otthon és az annak keretében rövidesen tétő alá kerülő Öreg Iparosok Otthona, tartalmas beszéddel nyitotta meg az évi közgyűlést.

Az elnöki megnyitó beszéd után, amelyet a résztvevők élénk tapsal fogadtak, Bakács Miksa igazgatósági titkár olvasta fel az Otthon igazgatósági jelentését, amelyet mint minden esztendőben az idén is Reinhart Gyula szövegezett meg. A tartalmas jelentés szövegét alábbiakban közöljük:

Örömmel jelentjük, hogy sikerült megvásárolni eggyemházunk céljaira az Otthonunkkal szomszédos Ilarie Chendi 2 számu házat, mely sokkal jobban megfelel a célnak, mint az előzőleg vásárolt Episcop Ciorogariu uca 3 számu ház, amelyet a vételkor egy időben eladtunk. Veszteség ezáltal nem érte az Otthont, mert ugyanazon áron 370.000 lejért adtuk el a házat, amennyiért annak idején megvásároltuk. Az újonnan vett ház vételára 640.000 lei volt, amely összeg reális értéke ezen ingatlanak, mert az ingatlan a város központjában van, valamint a rajta levő épület több helyiséget foglal magában mint az előző s ezáltal jobban megfelel céljainknak. Kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy ezen vételt és eladást tudomásul venni szíveskedjenek.

Rátérve működésünk részleteire, a következőkben ismertetjük vagyonmérlegünket és zárszámadásainkat:

Az 1939. évi december hó 31-én lezárt mérleg szerint az Iparos Otthon vagyona a következő:

Készpénzben 4.303, értékpapirokban 18.369 lei, ingatlanok értéke 3.614.571 lei, berendezés 209.163 lei, folyószámlai adósságok 11.800 lei, összesen 3.858.286 lei. Tortozásaink kitétek 1.807.010 leit, úgyhogy az Iparos Otthon tiszta vagyona 2.051.216 lei, a tavalyi 1.977.828 leihöz képest, a vagyonszaporulat 73.388 lei. Azért kevesebb a tavalyinál, mert az átrási illetékek körülbelül 62.000 leibe kerültek. A zárszámadások szerint a bevételeink a következőleg alakultak: Tagdíjakból 27.920 lei, házbérekből 193 ezer 300 lei, adományokból 190.191 lei, belépési díjakból 200 lei, az összebevétel tehát 411.611 leit tett ki. A kiadások összege pedig 338.200 lei volt, úgyhogy 73.388 lei maradt fenn, amely összeget tartozásunk apasztására fordítottunk, amíhez a közgyűlés jóváhagyását kérjük.

Tagjaink létszáma a múlt év végén 691 volt, belépett 2 új tag, kilépett és meghalt 7 tag, úgyhogy a létszám 690 tag.

A halál kaszája súlyos rendet vágott tagjaink köréből. Vezetőségünknek egyik legérdemesebb tagját, Fibinger Izidort veszítettük el, akinek Otthonunk érdekében kifejtett érdemes munkáját nagyon fogjuk nélkülözni. Temetésén testületileg vettünk részt és érdemeit az igazgatóság jegyzőkönyvében öröklítettük meg. Tagjaink sorából elhunytak még: Ehrbar Henrik, Kovács Ferencné, Bucskó Béla, Hirsch Antal és özv. Schaefer Józsefné. Javasoljuk, hogy halottaik iránt érzett mély részvételnket öröklítsük meg közgyűlésünk jegyzőkönyvében.

Anyagi eredményeink elérésében nagy segítségünkre voltak a női bizottság tagjai, akik fáradhatatlan kitartással dolgoztak Otthonunk báljának érdekében. Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Egyesülete már évek hosszú során át támogatja rendszeresen Otthonunkat adományaival. A női szabók feloszlott szindikátusa 4.359 lejtel járult hozzá Otthonunk alapjához. Az „Ipar és Kereskedelem” hitelszövetkezet támogatása a házvétel lebonyolításánál értékes szolgálatot tett nekünk, midőn a legvalóságosabb gazdasági viszonyok között nyújtotta a szükséges hittel. Javasoljuk, hogy a Női-bizottság-

nak, valamint adományozóinknak fejezze ki a közgyűlés hálás köszönetét.

A könyvtár kezelése idén is Ilyés István igazgatósági tagunk szakavatott kezébe volt letéve.

Meg kell emlékeznünk a február 3-án lefolyt céh-bálról, amely az egész országból sok barátot szerzett Otthonunknak, akiknek áldozatkészségét főnk módjára pergamentre írott ékes iniciálékkal ellátott okmány megküldésével háláltuk meg. Az eszme Némegy Gábor tagtársunktól eredt, aki ennek kivételében is lelkesen működött közre és biztosította szép anyagi eredményünket. Iránta való hálánkat és köszönetünket fejezzük ki mai jegyzőkönyvünkben.

A jövő évi költségvetést 464.803 lei bevétellel és 284.813 lei kiadással állapítottuk meg, a megmaradt 179.990 leit adósságaink törlesztésére kérjük fordítani.

Az alapszabályszerű választások a mai közgyűlés napirendjére vannak tűzve, erre nézve külön javaslatot fogunk előterjesztani.

Kérjük a közgyűlést, hogy a mérleg és zárszámadások előterjesztése, valamint a számvizsgáló-bizottság jelentésének meghallgatása után a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a számvizsgáló-bizottság részére az 1939. évre megadni szíveskedjenek.

Midőn meleg felhívást intézünk tagjainkhoz, hogy szeretettel karolják fel az Otthon ügyeit, kérjük javaslataink szíves elfogadását és azok határozatra emelését.

Az igazgatósági jelentés elhangzása után Reinhart Gyula arra való hivatkozással, hogy az igazgatósági jelentés rendjén felolvasott javaslatokat a közgyűlés résztvevői helyesléssel fogadták, egyhangú tetszés közepette mondotta ki a határozatot, hogy jegyzőkönyvi köszönetet szavaznak meg nagyértékű adományaiért az Aradi Iparosok Temetkezési Egyesületének, valamint az „Ipar és Kereskedelem”, Takaréks és Hitelszövetkezetnek az Otthon Egyesületnek a házvétel alkalmából nyújtott kölcsönért, a női szabók feloszlott szindikátusa adományaiért, az Iparos Otthon Hölgybizottságának az iparos bál sikere körül kifejtett érdemes és szorgalmas munkásságáért, Némegy Gábornak, aki a céhbéli alapon megrendezett iparos-bál megszervezésében is tevékeny részt vett, valamint Ilyés Istvánnak, aki mint az Iparos Otthon könyvtárosa fejtett ki hasznos munkát.

Az egyhangú lelkesedéssel fogadott igazgatósági jelentés és a megszavazott köszönet-nyilvánítások után Braun Samu pénztári jelentésének felolvasása került sorra. Kiderül ebből a jelentésből, hogy az

Iparos Otthon Egyesület múlt évi forgalma 411.000 lei volt és hogy az egyesület vagyona a hivatalos értékelés szerint meghaladja a kétfélmillió lei mai értékét.

A napirend alapján ezután az igazgatóság, valamint a választmány és számvizsgáló bizottság ki-egészítése került sorra azokra a tagokra vonatkozólag, akiknek a mandátuma az idei évvel lejárt. A közgyűlés imponáló egyöntetűséggel fogadta el a Czeiler István korelnök által előterjesztett névsort, amely a következő neveket tartalmazza:

Igazgatósági tagok 3 évre: Reinhart Gyula, Bakács Miksa, Engelhardt Ferenc és Vandracsák Ignác. Igazgatósági póttagok: Baricz Máté, Jakabffy István és Székely Béla. Választmányi tagok 3 évre: Böszörményi Benedek, Csatlós István, Curticean István, Grünbaum Mór, Hirsch Jenő, Halmas Gyula, Hannauer Mihály, Horváth Balázs, Hegedűs József, Jahoda Béla, Ienci György, Martics János, Miloszáv János, Noszkay Károly, Nagy Imre, Pálkás Lajos, Reiner József, Tatu Lázár. Választmányi póttagok: Fleischmann István, Krammarovits József, Liczkó László, Sándor Jenő, Szilágyi J. Dező. Számvizsgáló bizottság: Bozsik Ernő, Holló Frigyes, Kun József, Nagy Károly, Pálkás Kálmán. Számvizsgáló bizottsági póttagok: Dein Miklós, Riedl Ödön, Rózsa Béla.

A hagyományos egyhangúsággal eszközölt választás befejezése után a jövő évi költségvetést olvasták fel, amely szerint az Iparos Otthon Egyesület 464.800 lejies keretben fejt ki kérdéskü tevékenységét a most következő munkaévben.

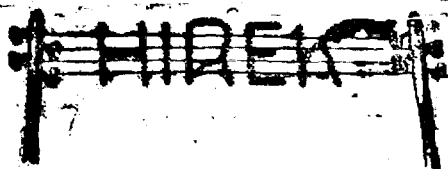
A lelkes és impozáns közgyűlés végén Reinhart Gyula, aki szintén az újválasztottak között szerepel, meleg közvetlenséggel köszöntö meg az új megválasztott igazgatósági, választmányi és számvizsgáló bizottsági tagok nevében a közgyűlés bizalmát. Igértet tett, hogy úgy ő, mint a vezetőség valamennyi tagja az eddigi szerettel és ügybuzgósággal munkálkodnak közre az emberbaráti és kulturális iparos intézmény célkitűzéseinek megvalósításá körül. Ezután a régi céhek hagyományainak felevenítése mellett megtartott aradi iparos bál sikerét méltatta Reinhart Gyula nagy figyelemmel fogadott elnöki záróbeszédében. Az elmúlt évtizedek iparos báljai közül vitathatatlanul az idei aratta a legnagyobb sikert. Nemcsak abban a tekintetben, hogy azon valóban imponáló számban vett részt a közönség, hanem abban a tekintetben is, hogy egész Erdély iparos társadalma felfigyelt az aradi kezdeményezésre és azon a Magyar Népközség képviselőiben Tompa Lajos és Péter János országgyűlési képviselők is résztvettek, akik Bánffy Miklós gróf szívélyes üdvözlését is tolmácsolták. Reinhart Gyula az emberbaráti célokat szolgáló Iparos Otthon Egyesület nevében lelkes szavakkal méltatta az aradi intellektuális és kereskedő-társadalom áldozatkészségét és azt a meleg rokonszenvet, amelyet az iránt a kezdeményezés és ezzel kapcsolatban Arad iparos társadalma iránt tanusítottak.

Beszéde végén meghatottan jelentette be Reinhart Gyula, hogy az Iparos Otthon ingatlana mellett szomszédos telek és épület megvásárlása révén közelebb jutott ismét egy nagy lépéssel az Iparos Otthon Egyesület régi nagy célkitűzéséhez, az Öreg Iparosok Otthona megvalósításához.

Csak akkor érvényes a kollektiv-szerződés, ha a céh közbejöttével kötötték

A munkügyi minisztérium leiratot intézett a munkakamarákhoz a kollektivszerződések megkötésére vonatkozóan. A leirat közli, hogy a buccitartományi munkügyi vezérfelügyelőségnek a minisztériumhoz eljuttatott jelentése szerint az utóbbi időben egyes ipari és kereskedelmi vállalatok a minimális munkabérekéről szóló törvény rendelkezéseinek kijátszása érdekében saját kezdeményezésükre kollektiv munka-szerződéseket kötnek az alkalmazottakkal. Ezekben az esetekben az alkalmazottakat a tárgyalásokon képviselő személyek a munkaadókhoz közelálló alkalmazottak sorából kerülnek ki, akik természetesen nem az alkalmazottakat képviselik, hanem a munkaadók szempontjainak megfelelően járnak el. Ezekben a tárgyalásokon az alkalmazotti céhek megbízottai nem vesznek részt, illetve nem hívják meg őket a tárgyalásokra. Az így megkötött kollektivszerződésnek több fajta hátránya is van. Előszörban állandósították az alacsony munkabéreket, azonkívül a munkások és alkalmazottak nélkülözni kénytelenek a céh támogatását, végül pedig azok az iparvállalatok, amelyek ilyen szerződéseket kötöttek, kiesnek a minimális munkabérekéről szóló törvény által biztosított ellenőrzés alól, mert az említett törvény első szakaszának b) bekezdése értelmében a minimális munkabérekéről szóló törvényt alkalmaz-

nak az olyan vállalatok esetében, amelyek kollektivszerződést kötöttek. Hátrányos azonban az ilyen kollektivszerződések kötése abból a szempontból is, hogy a minimális munkabérekéről szóló törvény 9-ik szakasza értelmében a minimális munkabérek megállapításánál alapként a kollektivszerződések biztosította bérek átlaga vesző. A munkügyi minisztérium ezt a panaszt tanulmányozta, indokoltnak találta és ezért elrendelte, hogy a jövőben a munkakamarák kollektivszerződéseket csak abban az esetben jelleghetnek be, ha azokat előzetesen a munkafelügyelőség is feltitvizsgálta, másrészt pedig a vállalatokat kötelezik arra, hogy a kollektivszerződések megkötésére irányuló tárgyalásokra hívják meg az érdekelt alkalmazotti céhek képviselőit is. A minisztérium leirata figyelmezteti a munkakamarákat arra, hogy a céhtörvény 11-ik szakaszának c) bekezdése értelmében kollektiv szerződések csak a céhek közbejöttével köthetők és így csak azok érvényesek.

AZ IPAROS

Megjelenik minden második pénteken.

Redactia si administratia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:
Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 160 lei, negyedévre 75 lei.
Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves köteteknél árszámítás.

A bucuressli közigazgatási felső bíróság is elutasította az aradi husiparosok fellebbezését.

Ismereteseek azok a sorozatos perek, amelyekkel az aradi húsparasok céhe a városi hússzállítás monopolizálásáról intézkedő szabályrendeletet a bíróságok előtt megtámadta. A szabályrendelet ügyében már két egybehangzó ítéletet mondott ki a bíróság, míg március utolsó napján a másodfokú keresetet adtak be és kérték, hogy a bíróság függeszse fel az érdembeni végleges döntésig a szabályrendelet életbeléptetését. A bíróság elutasította a keresetet, mert az ügy most a legfelsőbb közigazgatási bíróság elé került, ahol a keresetnek a felfüggesztésére és a szabályrendelet megsemmisítésére vonatkozó ágát egyszerre tárgyalta a bíróság. A város nevében Bejan Romulus dr. helyettes polgármester jelent meg, míg a húsparasokat Sárbu Gheorghe dr. ügyvéd, a céh ügyésze képviselte. A temesvári tábla ítéletének felfüggesztésére vonatkozóan a közigazgatási felső bíróság kimondotta, hogy a kereset indokolatlan, míg a szabályrendelet megsemmisítése ügyében az ítélet úgy intézkedik, hogy az megengedhetetlen.

Kimutatást kell készíteni a felhasznált 2 százalékos bélyegek mennyiségéről és értékéről

A 2 százalékos illeték leróvásán kívül a törvény egyéb kötelezettséget is ró azokra az iparosokra és kereskedőkre a törvényben megjelölt személyekre, akik ezen illetéket az új törvényes intézkedések értelmében leróni kötelesek. Az illetékes kincstári adóhivatalnál ugyanis minden hó 1—5 között a következő adatok feltüntetésével kimutatást kell benyújtani:

1. Az előbbi hónap eladásainak végösszege. 2. A felhasznált és az illetékes adóhivaltól vásárolt bélyegfüzetekből kivett 2 százalékos bélyegek mennyisége. 3. A felhasználatlanul megmaradt bélyegek mennyisége és értéke. 4. A további eladás, vagy fogyasztás körül szükséges bélyegek mennyisége és értéke.

Azokat, akik ezen kimutatás benyújtását elmulasztják, szigorúan megbüntetik.

MEGALAKULT A MAROSTARTOMÁNYI VENDÉGIPAROSOK CÉHE

A marostartományi vendégiparosok céhének alakuló közgyűlése múlt hét keddjén folyt le a helyi kereskedelmi és iparkamara nagytermében. A volt vendégiparosok egyesületének elnöke: Gelea László, megnyitó beszédében kijelentette, hogy az egyesületnek célja az alkalmatosság, mert így jobban megvédehetik jogait. Bejelenti a régi vezetőség lemondását és köszönetet mond munkásságukért. Ezután Olas Antal korelnök vette át az elnöklést és Jakab János titkár felolvasta az új céhalakulat alapszabályait. A közgyűlés egyhangúlag beleegyezést adja és az elnök a céhet megalakultnak jelenti ki. Ezek után sor került a tisztikar megválasztására. Elnök: Olas Antal, titkár: Jakab János. Ellenőrök: Buzdugan István, Friedmann Bertalan, Orbán Károly. Helyettes elnökök: Klein Ferdinand és Löbl Jakab. A választmány tagjai hivatalból az ellenőrök, ezenkívül Augustin Carol, Szabó Sándor, Miske Gyula, Molnár Péter, Turcu Pavel és Fröhlich Vilmos Szászrégenből, valamint Bánya Lajos. A céhnek jelenleg 88 tagja van, de sok jelentkezés még folyamatban van.

MEGALLAPÍTOTTÁK A GYARAKNAK JUTÓ ÓCSKAVAS MENNYISÉGET

A hadfelszerelési minisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében a február 12-én megállapított ócskavas árakat a következőképpen változtatta meg: öntött vas 1.25 lei, vas és acél 1.40 lei, kézzel csomagolt fekete tábla 2 lei, 5 milliméternél vékonyabb vaslap 2 lei, válogatott ócskavas 3.25, gépalaktrész 7 lei. Ezen az összegben kívül azok a vállalatok, amelyek feldolgozás végett ócskavas mennyiséget kapnak, minden kilogram után 50 banit fizetnek a Resicának a vas összegyűjtésénél, kezelésénél és szállításánál felmerült kiadások fedezésére. Egy másik rendeletben Slavescu Victor hadfelszerelési miniszter összeállította az ország nehézipari vállalatai között felosztandó ócskavas és ócska öntött vas mennyiséget. Ezek szerint a Resica-művek 2036 tonna, a Titan-Nadrág-Kalán-művek 2997 tonna, a vulkáni műhelyek 200 tonna, a Sodronyipar 400 tonna, a brassói Schiell-gyár 75 tonna és az erdélyi állami bánya és vasipari művek 34 tonna ócskavasat kapnak feldolgozásra. A használt öntött vas mennyiség a következőképpen oszlik meg: a Schram, Hitl és Schmidt-művek 40 tonna, a Malaxa-művek 1047 tonna, a vulkáni műhelyek 82 tonna, a kolozsvári Corvinus vasöntőde 100 tonna, a brassói Voina-gyár 152 tonna, a Basarab vasiparüzem 50 tonna, a kolozsvári vasipar 70 tonna, a nagyszebeni Riger-testvérek vasgyár 530 tonna, a nagyváradi Phöbus-vasöntőde 240 tonna, a brassói Schiell-gyár 10 tonna és végül a ploestii Ferro-Email gyár 252 tonna használt öntött vasat kap.

IZGALMAS KARTYAPARTI

A fogorvos kinyitja a rendelő ajtaját és ámulva látja, hogy Döcög és Pöcög lázasan kártyáznak az előszobában. Méltatlankodva rájuk szól:

— De, oraim, mit csinálnak itt önök?

— Alkózzunk, kérem, — felel Döcög, — aki veszít, az megy be először.

A PINCÉREK KAUCIÓJÁT EZENTUL CSAK A PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁGON SZABAD LETETBE HELYEZNI

A minisztertanács március 23-iki határozatával a pincérek szerződésére vonatkozólag a következő határozatot hozta:

1. A pincérek kauciója csakis az Állami Letétpénztárnál helyezhető letétbe. A kaució visszafizetésének nyomban meg kell történnie, mielőtt a pincér kilép állásából. Ha vita merül fel a kaució visszafizetésének tekintetében, úgy egyeztető bizottság dönt. A bizottság két tagja munkaadó, az alkalmazotti szervezet két tagja és a munkaügyi minisztérium delegátusa, mint elnök.

2. Azok a vállalatok, amelyek több szakácsot tartanak alkalmazásukban, kötelesek 24 órás szabadnapot engedélyezni, ahol csak egy szakács és egy segédszakács van, a 24 órás szabadidő fél napokon (délutántól reggelig) engedélyezhető. A munkaadók kötelesek táblázatot készíteni a szakácsok szabadságolásáról és látható helyen kifüggeszteni.

3. A vendéglőkben, bodegákban, bárókban, kávéházakban alkalmazott 18 évnél fiatalabb kiskorúak foglalkoztatása tilos este 10 óra után.

4. A pincérek kötelesek szmokingot, vagy fekete frakkot, vagy kék zubbonyt viselni. A munkaadók más uniformist nem írhatnak elő, csak ha kifizetik az árát.

AKI JULIUS 1-IG KIFIZETI ÉVI KERESKEDELMÉI ÉS IPARI ADÓJÁNAK FELÉT, A MÁRCIUS 8-IG FIZETETT ADÓK TEKINTETÉBEN AMNESZTIABAN RÉSZESÜL

A pénzügyi kihágások amnesztijáról szóló törvény kimondja, hogy azok, akik legkésőbb május 15-ig bejelentik az illetékes pénzügyi kerületnél, hogy július 1-ig kifizetik az 1940—41. pénzügyi évre átvitelezett elemi és kiegészítő adók felét, úgy tekintendők, mint akik a március 8-ig esedékes minden kereskedelmi és ipari adót kiegyenlítették volna. Amennyiben a május 15-ike után végrehajtandó ellenőrzések során továbbra is találunk ilyen eseteket, az illetéket 100 ezer leitől 1 millió leig terjedő pénzbírsággal sújtják.

IDEALIS PÓTLÉKOK

— Mondja, Jucika, miért nem megy férjhez?
— Mert a három kedvencem tökéletesen pótol egy férjet.

— Hogy-hogy?

— A kutyám egész nap morog, a papagályom egész nap káromkodik, a macskám pedig mindig reggel jön haza.

MEGNYUGTATÁS

Az ismert fess flatalember már-már eljegyezte szíve választottját, de az utolsó pillanatban kétsége támadt, nincs-e a lány multjában valami sötét folt.

— Nem merem eljegyezni, — panaszkodott egyik barátjának, — hátha csalódom benne.

— Csak jegyezd el nyugodtan, — biztatta a barát — és tedd közé a lapokban az eljegyzési hírt.

— És akkor mi lesz?

— Akkor megkapod a névtelen leveleket és mindent megtudsz.

FOLYTATÓLAGOSAN KELL SZÁMOZNI A KÉTSZÁZALÉKOS BÉLYEG ALKALMAZÁSÁNÁL HASZNALT FIZETÉSI JEGYZÉKEK KÖNYVECSKEIT

Féltreértések elkerülése végett az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy a 2 százalékos illeték alkalmazásánál használt könyvecskek lapjait folytatólagosan kell számozni, vagyis például, ha az első könyvecske lapja 100-as számmal végződik, a következő számozását 101-el kell elkezdni, a harmadik könyvét pedig 201-el. A könyvecskek minden egyes lapján a cég nevének is szerepelnie kell. Egyben a pénzügyigazgatóság arra is figyelmezteti az érdekelteket, hogy a jelenleg használatban lévő fizetési könyvecskéket ne mutassák be láttamozás végett, mert azt vonná maga után, hogy addig, amíg a könyvecskek a pénzügyigazgatóságon vannak, az állam megkárosodik, mert a kereskedők nem ragaszt hatják a fizetési jegyzékekre a kétszázalékos bélyegeket.

Végül felhívja a pénzügyigazgatóság az érdekelteket figyelmét arra a körülményre, hogy a kétszázalékos bélyeg alkalmazásának ellenőrzése megkezdődött és azokat, akikről megállapítást nyer, hogy a kétszázalékos bélyeg a törvény által előírt esetekben nem alkalmazzák, szigorúan megbüntetik.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupul de Ajutor de Inmormintare a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindca in conformitate §-lui 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul decedeaza intre timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatoarea membru decedat:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhírével járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A Csoportban: 1175 Emeric Gyanti Imre, 1176 Antoniu Wittmann Antal.

In Grupa B Csoportban: 1123 Emeric Gyanti Imre, 1124 v. d. Oscar özv. Drasco Oskárné, 1125 v. d. Iuliu özv. Loránd Gyuláné, 1126 Stefan Suhajda István.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Határozat Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare in caz de deces a Romunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociatiile, ca cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Határozat Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli a tagjaival, hogy a halálhírével járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban: 1057 s. l. Carol Polgár Károlyné, 1058 v. l. Emeric Batári Imréné, 1059 Gustav Kovács Gusztáv, 1060 Hermin Schöberle Hermina, 1061 s. l. Merla Dimitrienné, 1062 v. l. Anton Herold Antalné, 1063 v. l. Isidor Krausz Izidorné, 1064 s. l. Matei Stahl Mátyásné, 1065 s. l. Paul Ecsedi Pálné, 1066 Adalbert Lázár Béla, 1067 Gaspar Hack Gáspár.

In Grupa II. Csoportban: 1103 Ludovic Machacek Laionné, 1104 v. l. Martin Aranyos Mártonné, 1105 v. l. Samuel Schwartz Sámuelné, 1106 Rosalia Weldin Rozália, 1107 Gaspar Hack Gáspár.